

Nota

Bodembeheer Helmond 2012-2022

projectnr. 246706.04

revisie 0.6

september 2012

Opdrachtgever

Gemeente Helmond

Postbus 950

5700 AZ HELMOND

Vastgesteld door de gemeenteraad van Helmond op 06-11-2012
(raadsbesluit RB 94-2012)

datum vrijgave

2 november 2012

beschrijving revisie 0.6

Bodembeheernota

vrijgave

R. Rummen

Inhoud

blz.

1	Inleiding	3
1.1	Beheergebied	3
1.2	Doel en reikwijdte bodembeheernota	4
1.2.1	Doel	4
1.2.2	Reikwijdte	4
1.2.3	Relatie met saneringsbeleid	5
1.3	Vaststelling en geldigheidsduur	5
1.4	Bodemkwaliteitskaart andere gemeente(n)	5
1.5	Aansprakelijkheidsclausule	6
1.6	Leeswijzer	6
2	Gebiedsspecifieke toepassingseisen	7
2.1	Aanleiding	7
2.2	Uitwerking gebiedsspecifiek beleid	8
3	Gebiedsspecifieke situaties	9
3.1	Wegbermen	9
3.1.1	Gemeentelijke wegen	9
3.1.2	Rijkswegen, Provinciale wegen en spoorzone	10
3.2	Kabels en leidingen	10
3.3	Verruimd toepassingsbeleid ongerijpte baggerspecie	12
3.4	Omgang met kleine partijen grond (<50 m ³)	13
3.5	Bijmengingen in grond en bagger	14
3.6	Tijdelijke opslag grond	14
3.7	Nulsituatie Activiteitenbesluit	15
4	Bewijsmiddelen	16
4.1	Bodemkwaliteitskaart	16
4.1.1	Toets herkomst	17
4.1.2	Onverwachte situaties	18
4.1.3	Toets toepassingslocatie	18
4.2	Overige erkende bewijsmiddelen	18

Kaartbijlagen

I	Toepassingskaart gebiedsspecifiek
II	Ontgravingskaart bovengrond
III	Ontgravingskaart ondergrond
IV	Toepassingskaart generiek
V	Bodemfunctieklassenkaart Helmond 2012
VI	Kwaliteitsklasse ontvangende bodem

Bijlagen

1	Wettelijk kader en generieke toepassingseisen
2	Procedures en meldingen
3	Formulier toets herkomst

1 Inleiding

Voor u ligt de nieuwe bodembeheernota van de gemeente Helmond, waarin het beleid is beschreven ten aanzien van het (opnieuw) toepassen van grond en baggerspecie als bodem. Deze nota vervangt het “Bodembeheerplan 2007-2012 gemeente Helmond” (vastgesteld op 30-10-2007, B&W-besluit 0756202).

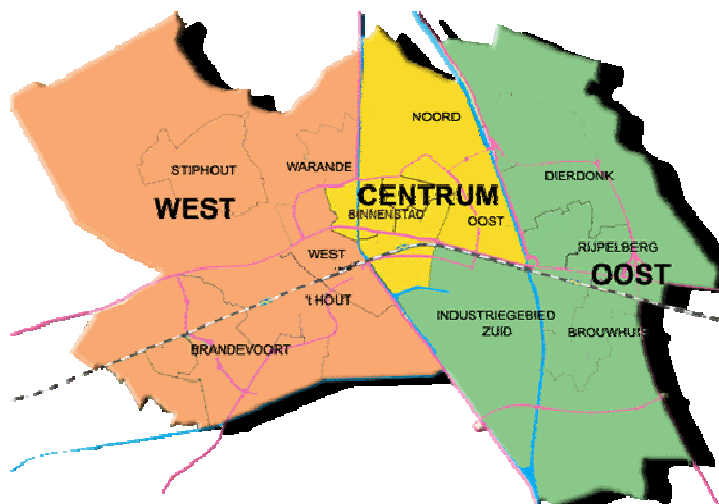
Aanleiding voor het opstellen van de nieuwe bodembeheernota is het Besluit bodemkwaliteit dat per 1 juli 2008 in werking is getreden voor het op landbodem toepassen van grond en baggerspecie. Dit Besluit vervangt het Bouwstoffenbesluit en de ministeriële Vrijstellingsregeling grondverzet.

Volgens het generieke (landelijke) kader van het Besluit bodemkwaliteit geldt bij het toepassen van grond en baggerspecie een zogenoemde 'dubbele toets': de toe te passen partij wordt getoetst aan de kwaliteit van de ontvangende bodem en aan de kwaliteit die hoort bij de bodemfunctieklasse (Landbouw/natuur, Wonen en Industrie). De toe te passen partij moet daarbij voldoen aan de schoonste van de twee. De gemeente heeft, om deze dubbele toets te kunnen uitvoeren, recent een nieuwe bodemkwaliteitskaart en een bodemfunctieklassenkaart voor haar grondgebied opgesteld.

Het toepassen van het generieke kader binnen de gemeente Helmond kan leiden tot belemmeringen bij het hergebruik van vrijkomende grond. Het gevolg kan zijn dat meer primaire grondstoffen worden ingezet en dat er hogere kosten zijn voor de afvoer van grond. Het Besluit bodemkwaliteit bevat de mogelijkheid om dit soort belemmeringen weg te nemen of te verkleinen door het opstellen van gebiedspecifiek beleid. De gemeente Helmond maakt via deze nota gebruik van die mogelijkheid. Ze kiest er voor om de 'dubbele toets' van het generieke kader los te laten en alleen te toetsen aan de bodemfunctieklasse.

1.1 Beheergebied

Het bodembeleid dat in deze beheernota is beschreven, is alleen van toepassing op de landbodem binnen het grondgebied van de gemeente Helmond. Dit wordt verder in deze nota aangeduid als 'het beheergebied'. In uitzonderlijke gevallen kan de gemeente besluiten om het beheergebied voor bepaalde toepassingslocaties te verruimen. Hiervoor is dan wel een besluit nodig van de gemeenteraad.

(bron: Google)

1.2 Doel en reikwijdte bodembeheernota

1.2.1 Doel

Doel van het bodembeleid van de gemeente Helmond is: "zoveel mogelijk grond binnen het beheergebied hergebruiken zonder daarmee de duurzaamheid van de bodem te belemmeren".

Onder '**duurzaam bodembeheer**' wordt verstaan het afstemmen van de bodemkwaliteit op het (beoogde) gebruik van de bodem. Dit wil zeggen dat grond op die plaats wordt toegepast waar deze de minste risico's oplevert voor de gebruiker. Als dat voor de toepassingslocatie een afname/vermindering van de bestaande bodemkwaliteit betekent, dan wordt dat niet als een probleem gezien. Het concept "wat schoon is, moet schoon blijven" mag bij duurzaam bodembeheer namelijk worden losgelaten.

Voorwaarde is wel dat op gebiedsniveau het 'standstill-principe' wordt gehanteerd. Hiermee wordt bedoeld dat het lokaal afnemen van de bestaande bodemkwaliteit alleen is toegestaan wanneer dit plaatsvindt met gebiedseigen grond. Op deze manier blijft de binnen het gebied al aanwezige bodembelasting namelijk gelijk, oftewel, er wordt geen nieuwe bodembelasting gecreëerd.

De gemeente Helmond gaat voor het gebied, waarvoor sprake moet zijn van 'standstill', uit van het in paragraaf 1.1 beschreven beheergebied. Voor grond die van buiten dit beheergebied wordt aangevoerd gelden andere (generieke) toepassingsvoorwaarden. Wanneer dit van toepassing is, is dat in deze nota aangegeven.

Het geven van meer beleidsruimte voor grondverzet en -toepassing biedt, naast duurzaam bodembeheer, ook financiële voordelen. Er kan namelijk worden bespaard op de aanschafkosten van primaire delfstoffen, het uitvoeren van partijkeuringen en afvoerkosten.

Opgemerkt wordt dat duurzaam bodembeheer alleen kan worden gerealiseerd als de in deze nota geboden beleidsruimte wordt benut door de verschillende actoren die betrokken zijn in het proces van hergebruik van grond zoals uitvoerende afdelingen binnen de gemeente, waterschap Aa en Maas, aannemers, projectontwikkelaars etc.

1.2.2 Reikwijdte

In deze bodembeheernota zijn de regels en procedures opgenomen voor het binnen de gemeente Helmond (opnieuw) toepassen van (licht verontreinigde) grond en baggerspecie als bodem. De nadruk ligt daarbij op de gebiedsspecifieke toepassingseisen die gelden voor een partij grond of baggerspecie die afkomstig is van een locatie gelegen binnen het in paragraaf 1.1 beschreven beheergebied. Daarnaast is in de nota beschreven wanneer gebruik kan worden gemaakt van een bodemkwaliteitskaart als bewijsmiddel voor het aantonen van de milieuhygiënische kwaliteit van de toe te passen partij grond en/of de ontvangende bodem.

Voor het toepassen van partijen grond en baggerspecie die afkomstig zijn van buiten het beheergebied, gelden de regels van het strengere landelijk vastgestelde generieke beleid.

Bij de gebiedsspecifieke toepassingseisen is uitgegaan van het op *landbodem* toepassen van grond en baggerspecie, inclusief het op aangrenzende percelen verspreiden van baggerspecie. Toepassingen van grond en baggerspecie in oppervlaktewater zijn buiten beschouwing gelaten

omdat het college van B&W hiervoor in de meest voorkomende gevallen niet het bevoegde gezag is.

Het gebiedspecifieke beleid is niet van toepassing binnen bijzondere gebieden zoals grondwaterbeschermingsgebieden en waterwingebieden, voor zover dat strijdig is met de regels uit de provinciale milieuverordening (PMV).

1.2.3 Relatie met saneringsbeleid

Volgens de Circulaire bodemsanering¹ en de Regeling uniforme saneringen moet het bevoegd gezag Wet bodembescherming (Wbb) als terugsaneerwaarden voor grond en als milieuhygiënische kwaliteit van aanvulgrond, uitgaan van de normen uit het Besluit bodemkwaliteit:

- Is de saneringslocatie gelegen binnen een gebied dat is ingedeeld in de bodemfunctieklassse Landbouw/natuur, Wonen of Industrie, dan gelden respectievelijk de achtergrondwaarde (AW2000), de maximale waarden van de klasse Wonen of de maximale waarde van de klasse Industrie.
- Is de saneringslocatie gelegen in een gebied waarvoor geen bodemfunctieklassse is vastgesteld, dan gelden de achtergrondwaarden (AW2000).

1.3 Vaststelling en geldigheidsduur

Deze bodembeheernota is door de gemeenteraad vastgesteld. Hierbij zijn de regels uit Afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht gevolgd.

De geldigheidsduur van de bodembeheernota is 10 jaar. De bodemkwaliteitskaart waarop deze bodembeheernota is gebaseerd, dient elke 5 jaar te worden geactualiseerd door het college van B&W. Voor de bodemfunctieklassenkaart is formeel geen geldigheidsdatum vastgesteld. Deze kaart wordt door het college van B&W met regelmaat geactualiseerd op basis van gewijzigde bestemmingen.

Bij het gebruik van deze nota moet worden uitgegaan van de meest actuele versie van de bodemfunctieklassenkaart en de gebiedsspecifieke toepassingskaarten. Deze zijn te vinden op de gemeentelijke website (www.helmond.nl/bodembeheer).

Bij het actualiseren van de bodemkwaliteits- en/of bodemfunctieklassenkaart zal worden beoordeeld of een tussentijdse aanpassing van de bodembeheernota noodzakelijk is. Ook in het geval van relevante wijzigingen in de wet- en regelgeving zal worden nagegaan of het noodzakelijk is om de bodembeheernota te actualiseren. In beide gevallen geldt dat aanpassing van het bodembeleid, zoals verwoord in deze bodembeheernota, altijd via een bestuurlijk vaststellingstraject door de gemeenteraad geschiedt.

1.4 Bodemkwaliteitskaart andere gemeente(n)

In bepaalde gevallen kan de bodemkwaliteitskaart worden gebruikt voor het bepalen van de kwaliteitsklasse van een partij vrijkomende grond of bagger. Voor meer informatie wordt verwezen naar paragraaf 4.1.

¹ [Circulaire bodemsanering 2009, saneringsdoelstelling art. 38 Wet bodembescherming](#)

De gemeente Helmond kiest er voor de bodemkwaliteitskaarten van andere gemeenten niet als bewijsmiddel voor de kwaliteitsklasse van een partij grond of bagger te erkennen. De belangrijkste redenen hiervoor zijn:

- De gemeente Helmond kent de herkomstlocatie niet goed (alleen het adres) en weet dus niet of deze verdacht is met betrekking tot de aanwezigheid van bodemverontreiniging.
- De gemeente Helmond heeft geen inzicht in de kwaliteit van de bodemdata die onder de externe kaarten liggen noch in de manier waarop deze is opgesteld.
- Het verdient de voorkeur om grond uit het eigen beheergebied zo duurzaam mogelijk te hergebruiken.

1.5 Aansprakelijkheidsclausule

De voor deze nota gebruikte bodemkwaliteitskaart geeft een indicatie van de bodemkwaliteit of de kwaliteit van een partij vrijkomende grond. Door bijvoorbeeld de aanwezigheid van (on)bekende verontreinigingen in de grond (en het grondwater) kan de lokale bodemkwaliteit afwijken van de op de bodemkwaliteitskaart aangegeven milieuhygiënische kwaliteit. Daarnaast is een bodemkwaliteitskaart gebaseerd op losse waarnemingen in onverdachte gebieden, waardoor een bepaalde mate van onzekerheid ontstaat. Een in-situ partijkeuring geeft veel meer zekerheid over de milieuhygiënische kwaliteit van de vrijkomende grond.

Ondanks de genoemde beperkingen wordt de bij deze beheernota behorende bodemkwaliteitskaart door de gemeente Helmond als een wettig bewijsmiddel geaccepteerd bij het toepassen van partijen grond en baggerspecie. Uiteraard met inachtneming van de voorwaarden die in deze beheernota worden genoemd.

De eindverantwoordelijkheid voor het toepassen van een partij grond (of baggerspecie) ligt altijd bij de eigenaar van de locatie waar de grond of baggerspecie wordt toegepast. De gemeente Helmond kan dan ook niet aansprakelijk worden gesteld voor schade die voortkomt uit onzekerheden van de bodemkwaliteitskaart dan wel het in deze bodembeheernota beschreven beleid.

1.6 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 is beschreven welke extra afzetmogelijkheden de gemeente Helmond voor (licht) verontreinigde grond heeft gecreëerd door het hanteren van gebiedsspecifiek beleid.

Hoofdstuk 3 behandelt een aantal specifieke situaties, zoals grondverzet binnen wegbermen maar ook werkzaamheden aan kabel- en leidingtracés en de tijdelijke opslag van grond.

De eisen die worden gesteld aan bewijsmiddelen worden in hoofdstuk 4 toegelicht.

In de bijlagen zijn de te gebruiken kaarten opgenomen (I t/m VI) die behoren bij deze nota. In bijlage 1 is het wettelijke kader van het Besluit bodemkwaliteit beschreven en zijn de generieke toepassings-eisen nader toegelicht. Bijlage 2 bevat procedures voor ondermeer het melden van toepassingen en in bijlage 3 is het formulier 'toets herkomst' opgenomen.

2 Gebiedsspecifieke toepassingseisen

2.1 Aanleiding

Het generieke kader van het Besluit bodemkwaliteit stelt dat de kwaliteit van een toe te passen partij grond of baggerspecie moet passen bij zowel de kwaliteitsklasse als de bodemfunctieklasse van de ontvangende bodem. Daar waar beide klassen niet met elkaar overeenkomen, kunnen knelpunten ontstaan voor grondverzet. Valt bijvoorbeeld in een bepaalde zone de vrijkomende grond in een slechtere klasse dan de bodemfunctie in die zone, dan mag de grond niet opnieuw binnen dezelfde zone worden toegepast.

Om na te kunnen gaan welke knelpunten het generieke beleid voor de gemeente Helmond oplevert, zijn de bodemkwaliteitskaarten vergeleken met de bodemfunctieklassenkaart. Hieruit volgt dat, met het volgen van het generieke toepassingskader, een aantal problemen wordt verwacht:

1. Partijen grond (of baggerspecie) die vrijkomen op verdachte locaties moeten voor hergebruik worden gekeurd (zie paragraaf 4.2). Daarbij kan blijken dat kwaliteitsklasse slechter is dan de diffuse achtergrondkwaliteit zoals aangegeven op de bodemkwaliteitskaart. Deze partijen grond kunnen dan volgens het generieke kader binnen Helmond alleen nog worden toegepast in een grootschalige bodemtoepassing. Zijn dergelijke grootschalige toepassingen binnen de gemeente Helmond niet aanwezig, dan moet de partij grond naar een verwerkingslocatie buiten de gemeente. Dit brengt extra kosten met zich mee voor transport en acceptatie.
2. De gebieden met de bodemkwaliteitsklasse AW2000 (schoon) en die met de bodemfunctieklasse overig (landbouw/natuur) beslaan een groot deel van het grondgebied van Helmond. Dit heeft als nadeel dat hergebruiksgrond daar ook aan de kwaliteitsklasse AW2000 moet voldoen ook al zou binnen de bodemfunctie best licht verontreinigde grond kunnen worden toegepast. Met het aanvoeren van schone grond zijn hogere kosten gemoeid dan met het aanvoeren van grond van de klasse Wonen of Industrie.
3. In het centrumgebied van Helmond komt grond vrij met een kwaliteitsklasse Wonen die volgens het generieke kader alleen in dezelfde zone herbruikbaar is. Aangezien er in deze zone naar verwachting meer grond vrijkomt dan er nodig is, ontstaat een probleem met de afzet van de vrijkomende grond.

Om extra ruimte te creëren voor grondverzet kiest de gemeente Helmond daarom voor gebiedsspecifiek beleid. Het belangrijkste uitgangspunt van dit beleid is dat de kwaliteit van de bodem wordt afgestemd op het gebruik van de bodem. Dit wil zeggen dat partijen grond op die plaats mogen worden toegepast waar deze de minste risico's opleveren voor de gebruiker.

Het gebiedsspecifieke beleid is nader uitgewerkt in paragraaf 2.2. In verband met het 'standstill-principe' (zie paragraaf 1.2.1) gelden de in deze paragraaf beschreven gebiedsspecifieke toepassingseisen alleen voor partijen **grond** die binnen het beheergebied (zie paragraaf 1.1) vrijkomen en opnieuw worden toegepast.

Dit betekent dat bij het toepassen van partijen grond of bagger die van buiten het beheergebied worden aangevoerd, **altijd** van de generieke toepassingseisen moet worden uitgegaan.

2.2 Uitwerking gebiedsspecifiek beleid

Functiekaart leidend, maximaal kwaliteitsklasse Industrie

Gemeente Helmond heeft ervoor gekozen om de bodemfunctie in een bepaald gebied of zone leidend te maken. Bij het beoordelen of een partij grond of baggerspecie mag worden toegepast, wordt daarom alleen naar de functieklassering van de toepassingslocatie gekeken. De kwaliteitsklasse van de ontvangende bodem wordt hierbij buiten beschouwing gelaten.

Dit betekent dat op nieuw aan te leggen bedrijventerreinen grond en bagger mag worden toegepast met een kwaliteit Industrie (of beter) mits deze uit Helmond zelf afkomstig is. De gemeente Helmond creëert hierdoor meer afzetmogelijkheden voor partijen niet-schone grond en baggerspecie.

De gebiedsspecifieke toepassingskaart is opgenomen in kaartbijlage I. Omdat de bodemfunctieklassenkaart binnen de geldigheidsduur van deze beheernota kan wijzigen als gevolg van bestemmingswijzigingen, zal de gebiedsspecifieke toepassingskaart ook kunnen wijzigen. Om te voorkomen dat een verouderde kaart wordt gebruikt bij toepassingen van grond en bagger, zal de actuele bodemfunctiekaart en toepassingskaart op de [website van de gemeente Helmond \(www.helmond.nl/bodembeheer\)](http://www.helmond.nl/bodembeheer) worden gepubliceerd.

Vergroten van het beheergebied

Het beheergebied is in paragraaf 1.1 van deze nota beschreven. Dit is van belang voor het in stand houden van het stand-still principe. Dit houdt namelijk in dat op lokaal niveau een geringe verslechtering van de kwaliteit is toegestaan maar dat de gemiddelde kwaliteit van de grond binnen het totale beheergebied niet slechter wordt.

Met het gebiedsspecifiek beleid is het nu mogelijk kwaliteit Industriegrond en -bagger op bedrijventerreinen toe te passen. Voor nieuw aan te leggen bedrijventerreinen kan de hoeveelheid beschikbare Industriegrond binnen het beheergebied van Helmond ontoereikend zijn. In dat soort uitzonderlijke gevallen kan de gemeenteraad besluiten het beheergebied tijdelijk te vergroten voor het toepassen van Industriegrond op de betreffende locatie.

Gebruiksrisico's

Bij gebiedsspecifiek grondstromenbeleid kan sprake zijn van een lokale verslechtering van de bodemkwaliteit. Om uit te sluiten dat dit leidt tot onaanvaardbare risico's voor mens, dier en plant, schrijft het Besluit bodemkwaliteit het uitvoeren van een risicobeoordeling voor. In dit geval is de risicobeoordeling niet noodzakelijk omdat de gemeente Helmond heeft gekozen voor het aansluiten bij de standaard functieklassen. Deze zijn al door de rijksoverheid op basis van een risicobeoordeling afgestemd op de meest gevoelige bodemfunctie. Door aan te sluiten bij de generieke functieklassen, zijn er daarom per definitie geen gebruiksrisico's.

3 Gebiedsspecifieke situaties

3.1 Wegbermen

De milieubelasting van het verkeer vormt nog steeds een bron van vervuiling van de berm. Het is daarom niet zinvol schone grond in een wegberm toe te passen, wetende dat over een aantal jaren deze berm vervuild zal raken.

Bij de uitwerking van het Besluit bodemkwaliteit is hiermee voor bermen en taluds bij rijkswegen, provinciale wegen en spoorwegen reeds rekening gehouden (zie paragraaf 3.1.2). Voor de gemeentelijke wegen is dit niet het geval en daarom is onderstaand specifiek beleid opgesteld

3.1.1 Gemeentelijke wegen

Buiten bebouwde kom

De kwaliteit van de grond die vrijkomt binnen de gemeente Helmond en ter plaatse van bestaande wegbermen in gemeente Helmond wordt toegepast, mag ook als de bodemkwaliteitskaart een schonere kwaliteit aangeeft, voldoen aan de kwaliteitsklasse Industrie.

Indien grond binnen de wegbermen opnieuw wordt hergebruikt dient een verificatieonderzoek plaats te vinden. Het onderzoek vindt plaats volgens de NEN 5740², strategie verdachte locatie, diffuse bodembelasting, heterogeen verdeelde verontreinigde stof op schaal van monsterneming (VED-HE). De diepte tot waarop het bodemonderzoek wordt uitgevoerd is de voorgenomen ontgravingsdiepte.

De resultaten van het onderzoek worden indicatief getoetst aan de normen van het Besluit bodemkwaliteit. Zodoende kan worden vastgesteld of de te ontgraven grond voldoet aan de toepassingseis (= maximaal functieklassse Industrie). Indien de kwaliteit van de onderzochte grond de Maximale Waarde Industrie overschrijdt, mag de grond niet hergebruikt worden.

Binnen bebouwde kom

De kwaliteit van toe te passen grond in wegbermen binnen de bebouwde kom, moet aansluiten bij de functie van het omliggende gebied. In woongebieden mag dan grond met een kwaliteit Wonen worden toegepast.

Een uitzondering hierop wordt gemaakt voor de gebiedsontsluitingswegen (GOW-A en B en toekomstige GOW-A en B wegen³) en voor wegen die zijn gelegen op bedrijven- en industrieterreinen binnen de bebouwde kom van de gemeente Helmond. Deze terreinen zijn op de bodemfunctieklassenkaart 2012 (kaartbijlage V) aangegeven met de functie industrie. Voor deze wegen en bijbehorende bermen geldt hetzelfde beleid als voor wegen buiten de bebouwde kom. Hier mag dus een kwaliteit industriegrond worden toegepast. Er is hier

² Bodem - Onderzoek naar de milieuhygiënische kwaliteit van bodem en grond

³ Verkeersveiligheidsplan gemeente Helmond (Raadsbesluit 27, 01-03-2005).

namelijk geen sprake van een grote kans op dagelijkse inname van grond door bijvoorbeeld spelende kinderen.

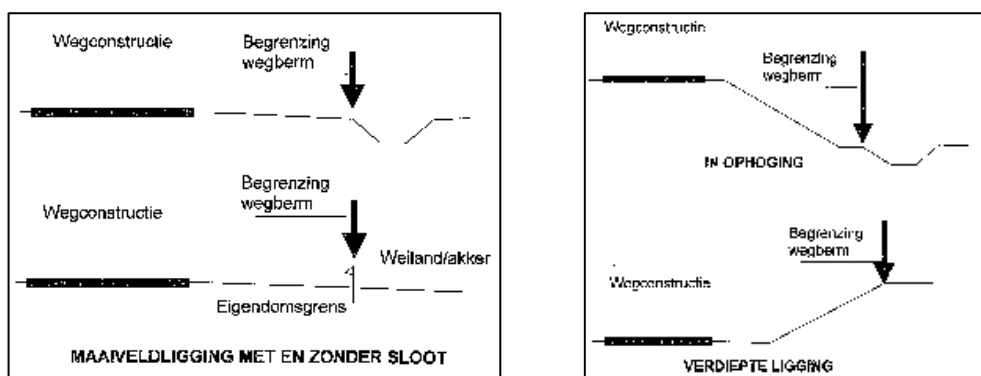
Voor grond die vrijkomt uit wegbermen geldt dat de bodemkwaliteitskaart niet representatief is als bewijsmiddel. Dit betekent dat bermengrond waarvan men voornemens is om deze elders opnieuw toe te passen, onderzocht moet worden (zie paragraaf 4.2 Overige erkende bewijsmiddelen).

3.1.2 Rijkswegen, Provinciale wegen en spoorzone

Het generieke kader voor dit soort wegen en de spoorzone, is reeds goed werkbaar en hiervoor is verder geen aanvullend gebiedsspecifiek beleid nodig. Voor de goede orde wordt het generieke beleid hieronder nog even kort toegelicht.

De kwaliteit van de daar toe te passen grond en baggerspecie hoeft niet te worden getoetst aan de kwaliteit van de ontvangende bodem, maar de bodemfunctie ter plaatse is maatgevend. Deze uitzondering is begrenst tot 10 meter vanaf de rand van de verharding of het ballastbed.

De begrenzing van de bermen wordt aangegeven in de figuren hieronder. Deze figuren zijn afkomstig uit een brief van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat, Dienst Verkeer en Scheepvaart (kenmerk RWS/DVS-2009/2932, 19 november 2009).

Figuur 3.1: Begrenzing bermen

3.2 Kabels en leidingen

In het Besluit bodemkwaliteit is beschreven dat het tijdelijk verplaatsen of uit een toepassing wegnemen van grond is toegestaan indien deze vervolgens, zonder te zijn bewerkt, op of nabij dezelfde plaats en onder dezelfde condities opnieuw in die toepassing wordt aangebracht.

Formeel betekent dit dat de vrijgekomen grond in dezelfde laag moet worden teruggebracht. Ook de afstand ten opzichte van bijvoorbeeld het grondwater moet voor en na de tijdelijke uitname vergelijkbaar zijn. Reden hiervoor is dat de milieuhygiënische kwaliteit van de bovengrond over het algemeen slechter is dan die van de ondergrond. Door het niet gescheiden houden van beide lagen, worden verschillende kwaliteitsklassen gemengd.

Uitzonderingssituatie

Het gescheiden ontgraven en houden van de boven- en ondergrond is in de praktijk echter moeilijk realiseerbaar. Vooral bij werkzaamheden aan kabels en leidingen (inclusief riolering).

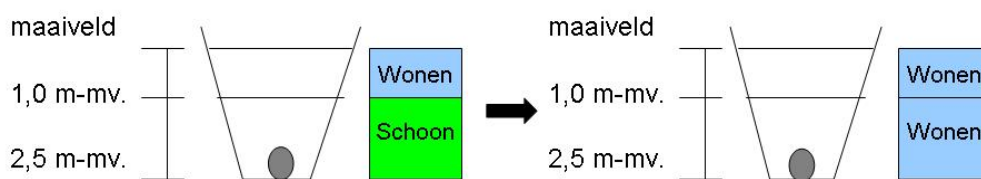
De grond die bij dit soort werkzaamheden wordt ontgraven, wordt namelijk vaak in één depot geplaatst. Daarbij wordt over het algemeen geen onderscheid gemaakt in grond afkomstig uit de bovengrond of uit de ondergrond, met als consequentie dat de grond geroerd in de sleuf wordt teruggebracht. Dit is met figuur 3.2 geïllustreerd.

Figuur 3.2: Werkzaamheden kabels en leidingen

Gezien de ervaringen uit de praktijk, maar ook om de werkbaarheid te vergroten, is door de gemeente Helmond besloten om bij de tijdelijke uitname van grond, specifiek bij werkzaamheden aan kabels en leidingen, het gescheiden ontgraven en terugplaatsen van de boven- en ondergrond op onverdachte locaties niet strikt te handhaven.

Dit betekent dat de boven- en ondergrond geroerd mag worden teruggeplaatst. In figuur 3.3 is één en ander schematisch weergegeven.

Figuur 3.3: Uitzonderingssituatie leidingentracés

Bij het terugplaatsen van de grond dient de zorgplicht van artikel 13 Wet bodembescherming in acht te worden genomen.

Overwegingen

Consequentie van deze werkwijze is dat de bodem ter plaatse van leidingtracés geroerd raakt met als mogelijk gevolg het opmengen van verschillende kwaliteitsklassen. In een aantal zones binnen de gemeente kan hierdoor een verslechtering van de bodemkwaliteit in de ondergrond optreden. Dit wordt echter geaccepteerd omdat sprake is van een verwaarloosbare milieurisico's.

Opgemerkt wordt dat naar verwachting de grond ter plaatse van leidingtracés in het verleden al vermengd is geraakt bij de aanleg van de kabels en leidingen (incl. riolering) dan wel dat de kabelgoten destijds mogelijk zijn aangevuld met schone grond.

3.3 Verruimd toepassingsbeleid ongerijpte baggerspecie

In het Besluit bodemkwaliteit geldt voor het verspreiden van ongerijpte baggerspecie⁴ op het aangrenzend perceel een risicogrens als maximale norm voor de kwaliteit van de te verspreiden baggerspecie. Of de kwaliteit van de baggerspecie hieraan voldoet wordt bepaald via de zogenaamde ms-PAF methode.

Deze toets geldt alleen bij het verspreiden van ongerijpte baggerspecie op percelen direct grenzend⁵ aan de watergang van herkomst. In Helmond is er echter vaak geen of onvoldoende ruimte voor het verspreiden van specie op de aangrenzende percelen. Aan de andere kant is er bij agrariërs vraag naar deze baggerspecie. De baggerspecie wordt door hen gebruikt als bodemverbeteraar. Om aan deze vraag gehoor te geven, en tevens te voldoen aan de gestelde doelen van zelfvoorzienendheid, is specifiek beleid opgesteld om vrijkomende baggerspecie in een groter gebied her te kunnen gebruiken.

Verruiming van de toepassingsnorm als bodem

Ongerijpte baggerspecie afkomstig uit watergangen in het beheergebied die voldoet aan de onderstaande voorwaarden, wordt gezien als grond en mag volgens de regels uit deze bodembeheernota worden toegepast als bodem. Dit betekent dat ook voor baggerspecie de functie van het gebied waar de bagger wordt toegepast leidend is. Het gaat hierbij om ongerijpte baggerspecie die mag zijn ontwaterd binnen de volgende randvoorwaarden:

- de beoogde toepassing wordt gemeld bij de gemeente Helmond (bevoegd gezag Besluit bodemkwaliteit);
- de baggerspecie dient afkomstig te zijn uit de watergangen binnen het beheergebied van de gemeente Helmond;
- baggerspecie uit onverdachte watergangen (art. 4.3.4 lid 4 van de Regeling Bodemkwaliteit) hoeft niet te worden onderzocht.
- de kwaliteit van de te toe te passen baggerspecie uit de verdachte watergangen is bepaald met een waterbodemonderzoek volgens de NEN5720 of een partijkeuring conform AP04; de toetsingsresultaten van het waterbodemonderzoek liggen onder de ms-PAF;
- de baggerspecie dient in natte, ongerijpte toestand, toegepast te worden in diktes van maximaal 15 centimeter (nat);
- voor toepassing van baggerspecie buiten het aangrenzende perceel geldt geen ontvangstplicht; de eigenaar van het perceel waarop de baggerspecie wordt toegepast dient derhalve altijd toestemming te geven;
- de initiatiefnemer van het baggerwerk (de ontdoener) dient aan de perceeleigenaar (de ontvanger) kwaliteitsgegevens te overleggen;
- Indien door landelijke ontwikkelingen eventuele verruimingen ontstaan van de bovengenoemde normeringen en uitgangspunten dan zal hierbij worden aangesloten.

⁴ Baggerspecie is materiaal, dat is vrijgekomen uit de bodem via het oppervlaktewater of de voor dat water bestemde ruimte en dat bestaat uit minerale delen met een maximale korrelgrootte van 2 millimeter en organische stof in een verhouding en met een structuur zoals deze in de bodem van nature worden aangetroffen, alsmede van nature in de bodem voorkomende schelpen en grind met een korrelgrootte van 2 tot 63 millimeter.

⁵ Het begrip 'direct aan de watergang grenzend' is in het "Handvat implementatie Besluit bodemkwaliteit, reikwijdte verspreiden van baggerspecie", Bodem+, juni 2008 nader toegelicht met onderstaande tekst: "Een strikte interpretatie van het begrip 'direct aan de watergang grenzend perceel' is onnodig en ongewenst. Het begrip biedt een zekere ruimte om dit soort situaties praktisch te benaderen. Vaak is er voor de betreffende baggerspecie op een ander perceel aan dezelfde watergang wel ruimte. Het begrip 'direct aan de watergang grenzend perceel' laat afzet van baggerspecie op zo'n perceel toe."

Verruiming toepassingsnorm in het buitengebied voor organische parameters

Indien men stedelijke bagger wil hergebruiken in het buitengebied, is een partijkeuring noodzakelijk. De bagger gaat immers naar een schonere zone. Het is bekend dat de bagger-specie afkomstig uit stedelijk gebied veelal van mindere kwaliteit is dan de specie uit het landelijk gebied. Dit is het gevolg van al dan niet voormalige (industriële) lozingen en diverse puntbronnen zoals overstorten. Hierdoor komen in stedelijke baggerspecie de organische parameters (PAK, minerale olie, etc.) regelmatig in hogere gehalten voor. Hierdoor zal er maar weinig stedelijke bagger geschikt zijn voor hergebruik in het buitengebied (eis = schoon, AW2000).

Omdat de organische parameters in een aerobe omgeving echter snel afbreken, kan voor de toepassing van de bagger in het buitengebied (eis = kwaliteit AW2000) een verhoging van het maximale gehalte PAK en minerale olie worden toegestaan. Alle andere parameters moeten wel voldoen aan de maximale waarden en rekenregels van de klasse AW2000.

Voor bagger uit het stedelijke gebied van Helmond geldt dan voor de organische parameters PAK en minerale olie een ruimere norm van 3 x AW2000. In tabel 3.4 zijn de maximaal toegestane gehalten voor minerale olie en PAK(VROM) opgenomen. De gemeten gehalten in de bagger moeten hieraan direct getoetst worden, dus zonder de normaliter gebruikelijke correctie voor het gehalte aan organische stof.

Parameter	maximaal toegestane gehalte (in mg/kg.ds)
minerale olie	500 ¹⁾
PAK (VROM)	4,5

Tabel 3.4: maximaal toegestane gehalten aan minerale olie en PAK in stedelijke baggerspecie (standaardbodem)

¹⁾: de maximale concentratie minerale olie mag de maximale waarde Industrie niet overstijgen en is hierop afgetopt.

Opmerking:

Indien de baggerspecie na onderzoek volgens de NEN5720 of een partijkeuring conform AP04 schoon (AW2000) blijkt te zijn, gelden er geen toepassingsbeperkingen. Het beleid geldt alleen voor ongerijpte baggerspecie, dus niet voor gerijpte bagger/ grond. Er hoeft niet te worden getoetst aan de kwaliteit van de ontvangende bodem.

3.4 Omgang met kleine partijen grond (<50 m³)

Voor kleine partijen (< 50 m³) afkomstig uit gezoneerd gebied kan gebruik worden gemaakt van de bodemkwaliteitskaart (ontgravingskaart) voor het aantonen van de milieuhygiënische kwaliteit. Is de partij daarentegen afkomstig uit één van de bodemkwaliteitskaart uitgesloten gebied zoals een verdachte locatie, dan moet de milieuhygiënische kwaliteit van de grond worden vastgesteld met een partijkeuring.

Een partijkeuring voor kleine partijen is echter een kostbare aangelegenheid. Daarom wordt aanbevolen om kleine partijen grond af te voeren naar erkende verwerkingslocaties. Dit zijn locaties die beschikken over een erkenning (volgens de BRL 9335) om kleine partijen grond op te bulken tot partijen van een bepaalde omvang, alvorens hier een partijkeuring op te laten uitvoeren.

Opgemerkt wordt dat het samenvoegen van verschillende partijen grond of baggerspecie een erkenningsplichtige activiteit is, wanneer de omvang van de opgebulkte partij groter is dan 25 m³ (artikel 4.3.2 Regeling bodemkwaliteit).

3.5 Bijmengingen in grond en bagger

Het Besluit bodemkwaliteit stelt in artikel 34 dat een partij grond en baggerspecie maximaal 20 gewichtsprocent bodemvreemd materiaal⁶ mag bevatten. De gemeente Helmond vindt dit maximale percentage in veel gevallen te hoog. Binnen het gebiedsspecifieke beleid wordt alleen een beperkte chemische verslechtering acceptabel geacht. Indien 20% bodemvreemd materiaal zonder meer wordt toegestaan, ontstaat echter ook een verslechtering in bijvoorbeeld de fysische en cultuurtechnische eigenschappen. Bovendien kan verdergaande verwerking van bodemvreemde materialen leiden tot ongewenste bodembelasting met verontreinigende stoffen.

Op grond van artikel 44 van het Besluit bodemkwaliteit wordt bepaald dat binnen de gemeente Helmond in gebieden met de functieklassen Overig (landbouw/natuur) en Wonen alleen grond en baggerspecie mag worden toegepast met een maximaal percentage bodemvreemd materieel van 5 gewichtsprocenten.

Voor de meeste gevoelige functies (Wonen met tuin, plaatsen waar kinderen spelen en moes- en volkstuinten) mag dit percentage niet meer dan 2 gewichtsprocenten bedragen. Bovendien mag het geen visueel herkenbare glasresten of asbesthoudend materiaal bevatten.

Naar verwachting leidt deze strengere norm voor de aanwezigheid van bodemvreemd materiaal in grond niet tot problemen. In het stedelijk gebied waar vaker grotere hoeveelheden bodemvreemd materiaal voorkomen kunnen deze namelijk eenvoudig en relatief goedkoop in voldoende mate worden verwijderd door het zeven van de vrijgekomen grond.

3.6 Tijdelijke opslag grond

Eén van de wettelijke voorschriften voor de tijdelijke opslag van grond of baggerspecie is dat de kwaliteit van een depot bij opslag die langer duurt dan zes maanden, beter moet zijn dan de kwaliteitsklasse van de onderliggende bodem.

Bij grondverzet volgens het gebiedsspecifieke beleid van de gemeente Helmond, leidt dit mogelijk tot problemen. Er kan zich namelijk een situatie voordoen waarin de ontvangende bodem bijvoorbeeld schoon is maar waar wel partijen grond van de Kwaliteitsklasse Wonen mogen worden toegepast. Die zelfde partijen grond zouden daar dan niet tijdelijk mogen worden opgeslagen. Dat staat haaks op de definitie van tijdelijke opslag die in het Besluit bodemkwaliteit is opgenomen:

"De tijdelijke toepassing van grond/baggerspecie voorafgaand aan de definitieve nuttige toepassing."

Gezien deze discrepantie is door de gemeente Helmond het volgende besloten: Partijen grond die volgens de gebiedsspecifieke toepassingseisen (zie hoofdstuk 2) op een bepaalde locatie binnen de gemeente mogen worden toegepast, mogen eveneens, voorafgaand aan de definitieve toepassing, op deze toepassingslocatie tijdelijk in opslag worden genomen.

De andere voorwaarden voor de tijdelijke opslag, zoals genoemd in bijlage 1, blijven onveranderd van kracht.

⁶ Onder bodemvreemd materiaal wordt verstaan alle materialen die van nature niet in de bodem voorkomen zoals puin, koolas, plastic, hout, asbest en metaal

3.7 Nulsituatie Activiteitenbesluit

Wanneer een bedrijf haar bodembedreigende bedrijfsactiviteiten definitief staakt, moet in het kader van het Activiteitenbesluit de eindsituatie van de bodemkwaliteit worden vastgelegd. De resultaten van dit eindsituatie-onderzoek worden vergeleken met die van het nulsituatie-onderzoek. Op deze manier kan worden nagegaan of de bedrijfsactiviteiten tot een verslechtering van de bodemkwaliteit hebben geleid.

Het komt wel eens voor dat de nulsituatie niet is vastgelegd. Volgens de standaardregels van het Activiteitenbesluit moeten in dat geval de resultaten van het eindsituatie-onderzoek voldoen aan de maximale waarden van de klasse AW2000. De gemeente Helmond staat echter toe dat in die situaties de resultaten van het eindsituatie-onderzoek mogen worden getoetst aan de gebiedsspecifieke toepassingskaart.

4 Bewijsmiddelen

4.1 Bodemkwaliteitskaart

Bij het binnen de gemeente Helmond hergebruiken van grond mag de bodemkwaliteitskaart als bewijsmiddel worden gebruikt mits de bodemkwaliteit op de locatie van herkomst (naar verwachting) niet afwijkt van de achtergrondwaarden in de betreffende bodemkwaliteitszone.

Daarom moet, voorafgaand aan het grondverzet, worden nagegaan of sprake is van bijzondere omstandigheden en onverwachte situaties (zogenoemde 'toets herkomst'; zie paragraaf 4.1.1). In beide gevallen kan namelijk een afwijkende (slechtere) kwaliteit van de bodem worden verwacht en mag de vrijkomende grond niet zondermeer worden hergebruikt.

Blijkt uit deze 'toets herkomst' dat de locatie onverdacht is ten aanzien van bodemverontreiniging, dan zijn de regels uit deze bodembeheernota van toepassing. Volgt echter uit de toets dat sprake van bijzondere omstandigheden of onverwachte situaties, dan kan de bodemkwaliteitskaart niet als bewijsmiddel worden gebruikt voor de milieuhygiënische kwaliteit van de vrijkomende grond (en/of de ontvangende bodem). In dat geval dient de milieuhygiënische kwaliteit op een andere wijze te worden aangetoond. Hiervoor kan gebruik worden gemaakt van één van de bewijsmiddelen zoals beschreven in paragraaf 4.2.

Uitgesloten gebieden

Een aantal locaties binnen de gemeente Helmond is standaard uitgesloten van het gebruik van de bodemkwaliteitskaart als bewijsmiddel. Bij deze zogenoemde 'uitgesloten gebieden' gaat het bijvoorbeeld om voormalige stortplaatsen, onverharde wegen, locaties met bodemverontreiniging en bedrijfslocaties met bodembedreigende activiteiten. Dit betekent dat voor deze gebieden en locaties geen gebruik kan worden gemaakt van de bodemkwaliteitskaart als bewijsmiddel voor het aantonen van de milieuhygiënische kwaliteit van een toe te passen partij grond en/of de ontvangende bodem. De kwaliteitsklasse dient in dat geval op een andere wijze te worden aangetoond (zie paragraaf 4.2).

Lokaal onderzoek

Zoals ook aangegeven in paragraaf 1.5, geeft een partijkeuring meer zekerheid over de milieuhygiënische kwaliteit van een partij grond (of baggerspecie) dan de bodemkwaliteitskaart. Dit betekent dat wanneer op de herkomstlocatie een onderzoek is uitgevoerd dat voldoet aan de eisen van het Besluit bodemkwaliteit (zie paragraaf 4.2), er GEEN gebruik mag worden gemaakt van de bodemkwaliteitskaart als bewijsmiddel. In dat geval moet worden uitgegaan van de resultaten van het lokaal uitgevoerde onderzoek.

Baggerspecie

Is voorafgaand aan het toepassen sprake van niet-procesgestuurde rijping of tijdelijke opslag van de baggerspecie, dan mogen de in-situ onderzoeksgegevens nog voor de betreffende partij baggerspecie als bewijsmiddel worden gebruikt. Bij het rijpingsproces zal de milieuhygiënische kwaliteit van de baggerspecie in veel gevallen verbetering .Rijping kan de hergebruiksmogelijkheden dus verbeteren. Het verdient daarom aanbeveling om een partij baggerspecie na het rijpen opnieuw te onderzoeken. Omdat de NEN 5720 geen onderzoeksstrategie kent voor depots, dient in dat geval de partij baggerspecie aan de hand van de SIKB BRL 1000 te worden gekeurd.

Wegbermen

Voor het verificatieonderzoek voor het ontgraven en opnieuw binnen bermen toepassen van bermengrond (zie paragraaf 3.1.1) dient onderzoek plaats te vinden volgens de NEN 5740. Hierbij dient te worden uitgegaan van de strategie voor een verdachte locatie, diffuse bodembelasting, heterogeen verdeelde verontreinigde stof op schaal van monsterneming (VED-HE). De diepte tot waarop het bodemonderzoek wordt uitgevoerd is de voorgenomen ontgravingsdiepte.

De resultaten van het onderzoek worden indicatief getoetst aan de normen van het Besluit bodemkwaliteit. Zodoende kan worden vastgesteld of de te ontgraven grond voldoet aan de toepassingseis (= maximaal functieklassie Industrie).

4.1.1 Toets herkomst

Om gebruik te kunnen maken van een bodemkwaliteitskaart als bewijsmiddel moet de herkomstlocatie 'onverdacht' zijn ten aanzien van het voorkomen van bodemverontreiniging. Dit houdt in dat er geen bodembedreigende (bedrijfs)activiteiten mogen hebben plaatsgevonden.

Of een locatie onverdacht is, wordt bepaald via een historisch onderzoek. Voor dit historisch onderzoek dient onder andere gebruik te worden gemaakt van de gegevens in het gemeentelijk bodeminformatiesysteem. Daarin zijn, naast feitelijke gegevens over uitgevoerde bodemonderzoeken, ook potentieel verdachte locaties van (ernstige) bodemverontreiniging opgenomen.

Wanneer bodemonderzoek op een verdachte locatie heeft uitgewezen dat er geen sprake is van bodemverontreiniging wordt deze locatie niet meer aangemerkt als verdacht.

In bijlage 3 is een formulier 'toets herkomst' opgenomen waarop het resultaat van het historisch onderzoek kan worden vermeld. Bij gebruik van de bodemkwaliteitskaart als bewijsmiddel, dient dit volledig ingevulde formulier bij de melding te worden gevoegd.

Bijzondere omstandigheden

Een bijzondere omstandigheid doet zich voor wanneer bekend is dat de bodemkwaliteit op de herkomstlocatie (mogelijk) afwijkt van de omgeving. Veelal zal het gaan om:

- (potentiële) gevallen van bodemverontreiniging, niet behorende tot de diffuse bodemverontreiniging;
- bodemsanering in uitvoering;
- restverontreiniging na bodemsanering;
- lokaal aangebrachte leeflagen;
- lokaal aanwezige (historische) ophooglagen;
- de ondergrond ter plaatse van saneringslocaties.

Ook door de provincie aangewezen beschermingsgebieden vallen onder locaties met bijzondere omstandigheden voor grondverzet. Hierbij kan worden gedacht aan grondwaterbeschermingsgebieden, aardkundige en archeologisch waardevolle gebieden en gebieden van de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS). Kaarten van deze beschermingsgebieden kunnen worden geraadpleegd op de website van de provincie Noord-Brabant: <http://atlas.brabant.nl>.

4.1.2 Onverwachte situaties

Het kan voorkomen dat tijdens de graafwerkzaamheden op onverdachte locaties alsnog een (mogelijke) afwijking van de bodemkwaliteit wordt geconstateerd. Een onverwachte situatie doet zich voor indien:

- de grond een afwijkende kleur, geur of samenstelling heeft;
- de grond bodemvreemde materialen bevat (puin, gruis, kooltjes, etc.) op basis waarvan wordt verwacht dat de bodemkwaliteitskaart niet meer representatief is voor de milieuhygiënische kwaliteit, dan wel waarvan men redelijkerwijs kan vermoeden dat deze het milieu negatief kan beïnvloeden;
- in de grond visueel asbest wordt aangetroffen.

Een onverwachte situatie dient in alle gevallen te worden geregistreerd en gemeld bij de gemeente (bevoegd gezag Besluit bodemkwaliteit). Ook als sprake is van een (vermoedelijk) geval van ernstige bodemverontreiniging, dient hiervan melding te worden gedaan bij de gemeente (bevoegd gezag Wbb).

4.1.3 Toets toepassingslocatie

Naast de locatie van herkomst dient ook informatie over de toepassingslocatie te worden verzameld. Bij hergebruik van grond op locaties waar een (vermoedelijk) geval van ernstige bodemverontreiniging aanwezig is, zijn namelijk de eisen vanuit de Wbb leidend.

Het is ook niet toegestaan om grond of baggerspecie toe te passen op een (half)verhardingslaag. Deze verhardingslaag verliest in dat geval namelijk zijn functie en wordt onderdeel van de bodem. Er is dan sprake van het in de bodem brengen van een afvalstof, zijnde de (half)verhardingslaag hetgeen niet is toegestaan.

4.2 Overige erkende bewijsmiddelen

Wanneer niet aan de in paragraaf 4.1 gestelde criteria wordt voldaan, en dus geen gebruik mag worden gemaakt van een bodemkwaliteitskaart als bewijsmiddel, dient de milieuhygiënische kwaliteit van een partij grond (of baggerspecie) en/of van de ontvangende bodem op een andere wijze te worden aangetoond:

1. partijkuring
2. erkende kwaliteitsverklaring
3. fabrikant-eigen-verklaring
4. (water)bodemonderzoek

Het milieuhygiënisch onderzoek naar de kwaliteit van een partij toe te passen grond of baggerspecie dan wel van de ontvangende bodem, moet worden uitgevoerd door de door de minister van Infrastructuur en Milieu erkende (en gecertificeerde of accrediteerde) personen en instellingen.

Bodemonderzoeken zijn toegestaan als milieuhygiënische verklaring voor de kwaliteit van de toe te passen grond, mits deze voldoen aan de onderzoeksstrategieën, bedoeld in NEN 5740, voor:

- de toetsing of sprake is van schone bodem;
- de toetsing of sprake is van schone bodem op grootschalige locaties.

Bodemonderzoeken zijn toegestaan als milieuhygiënische verklaring voor de kwaliteit van baggerspecie en de bodem onder oppervlaktewater, mits deze voldoen aan het toepassinggebied, bedoeld in NEN 5720⁷.

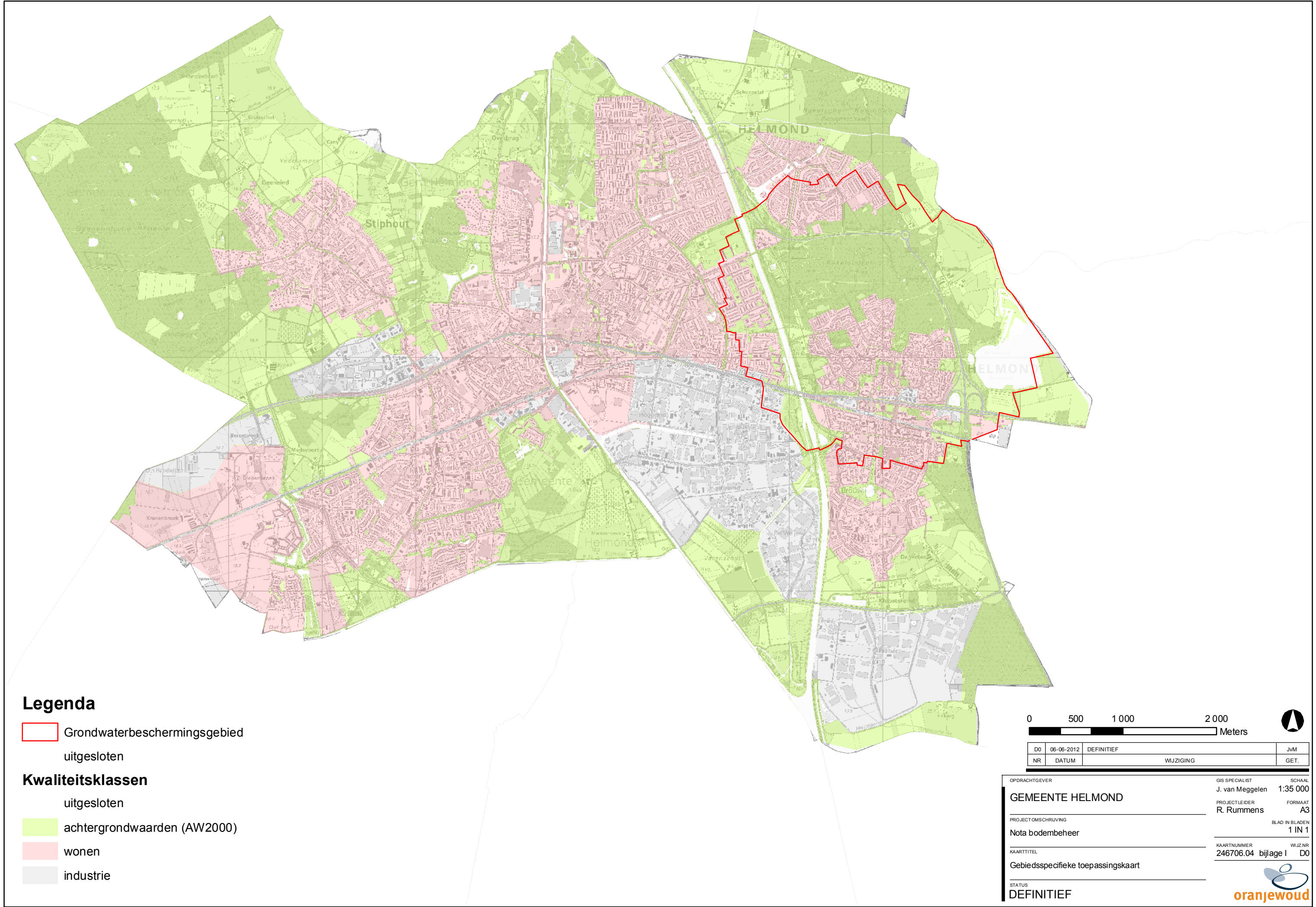
⁷ Waterbodem: Onderzoek naar de milieuhygiënische kwaliteit van waterbodem en baggerspecie

Bijlagen

Kaartbijlagen	
I	Toepassingskaart gebiedsspecifiek
II	Ontgravingskaart bovengrond
III	Ontgravingskaart ondergrond
IV	Toepassingskaart generiek
V	Bodemfunctieklassenkaart Helmond 2012
VI	Kwaliteitsklassen ontvangende bodem (bovengrond)

Bijlagen	
1.	Wettelijk kader en generieke toepassingseisen
2.	Procedures en meldingen
3.	Formulier toets herkomst

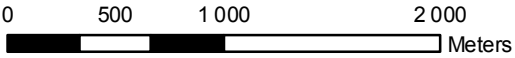

Legenda

 Grondwaterbeschermingsgebied
uitgesloten

Kwaliteitsklassen

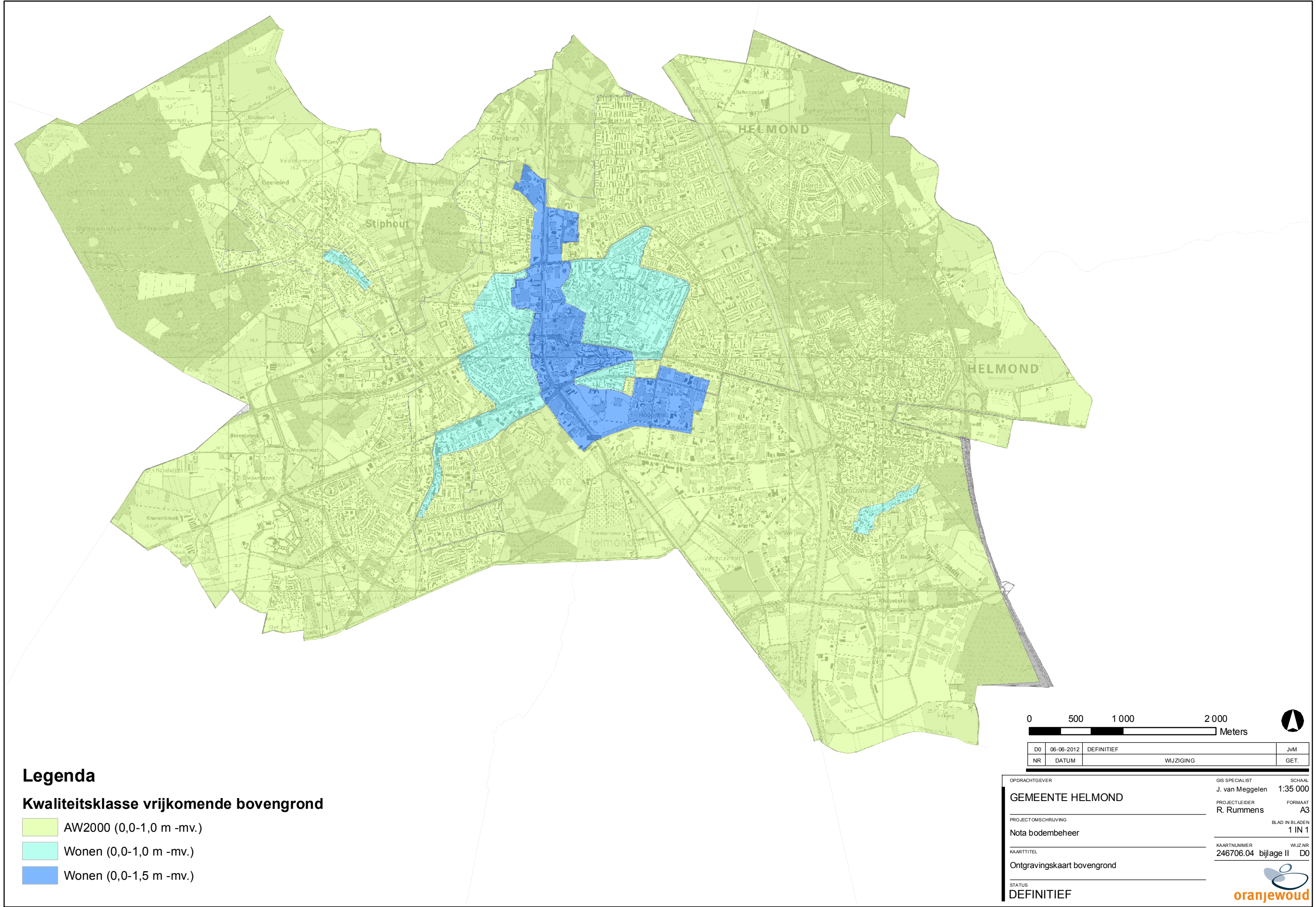
 achtergrondwaarden (AW2000)
 wonen
 industrie

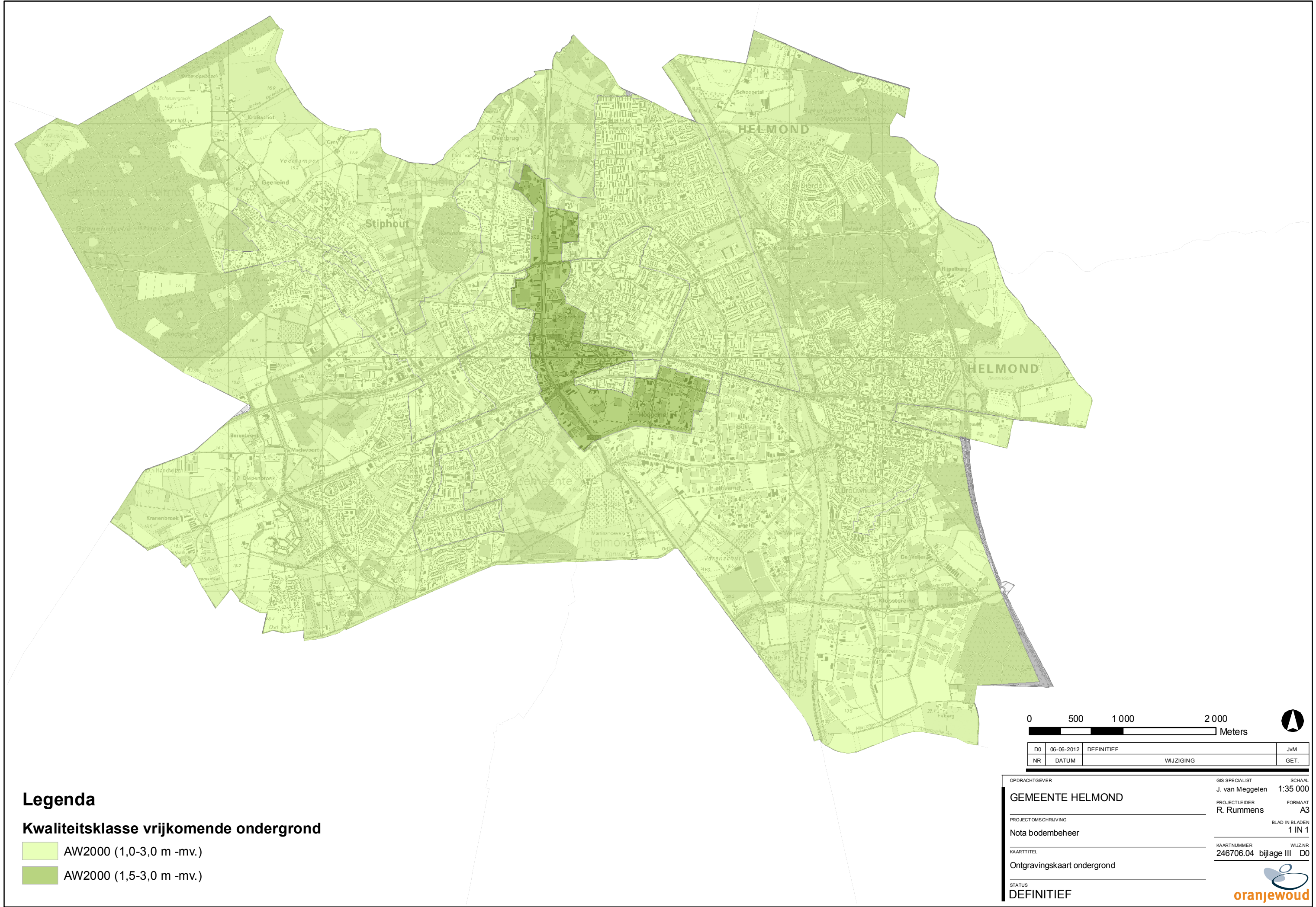

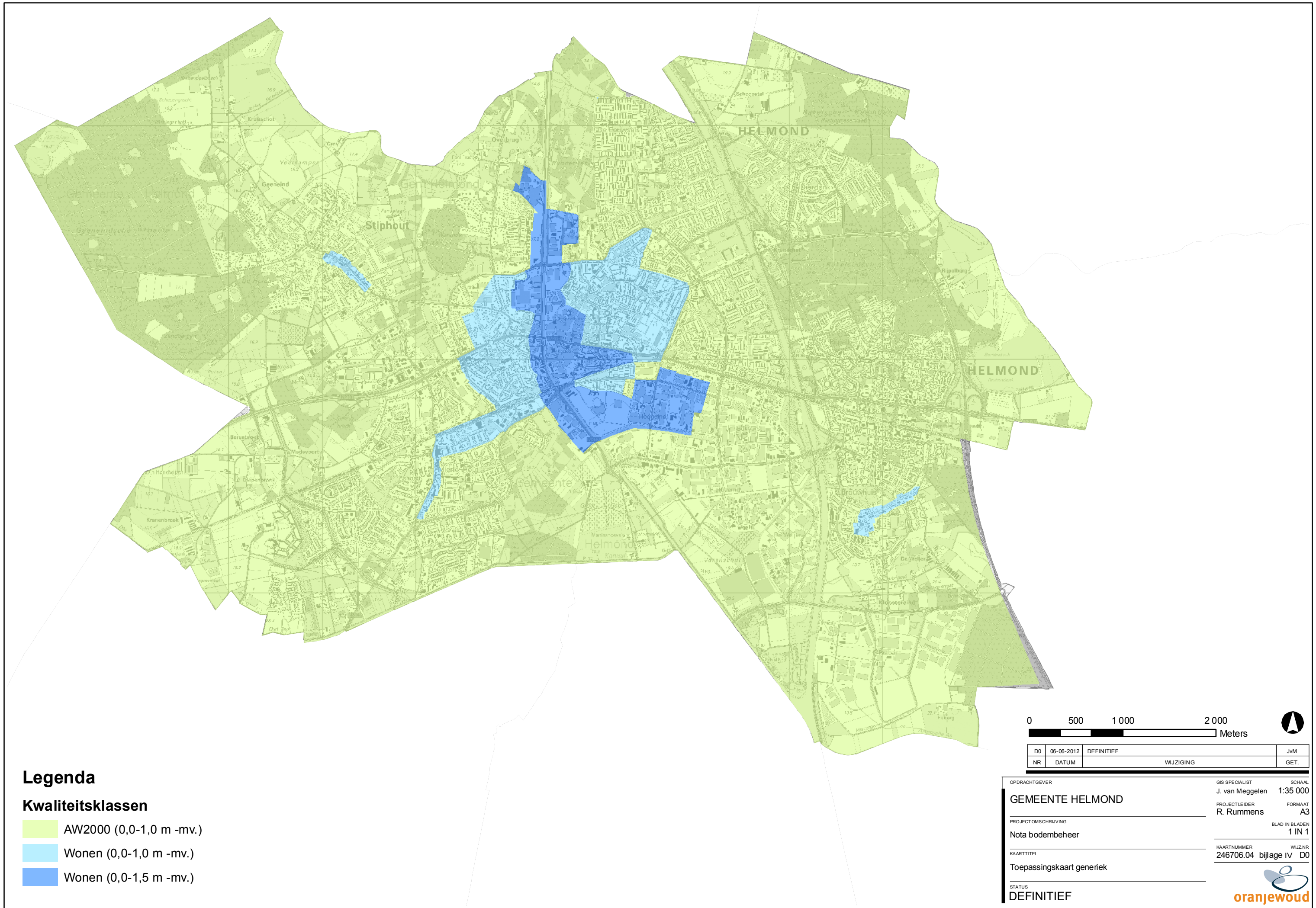
D0	06-06-2012	DEFINITIEF	JvM
NR	DATUM	WIJZIGING	GET.

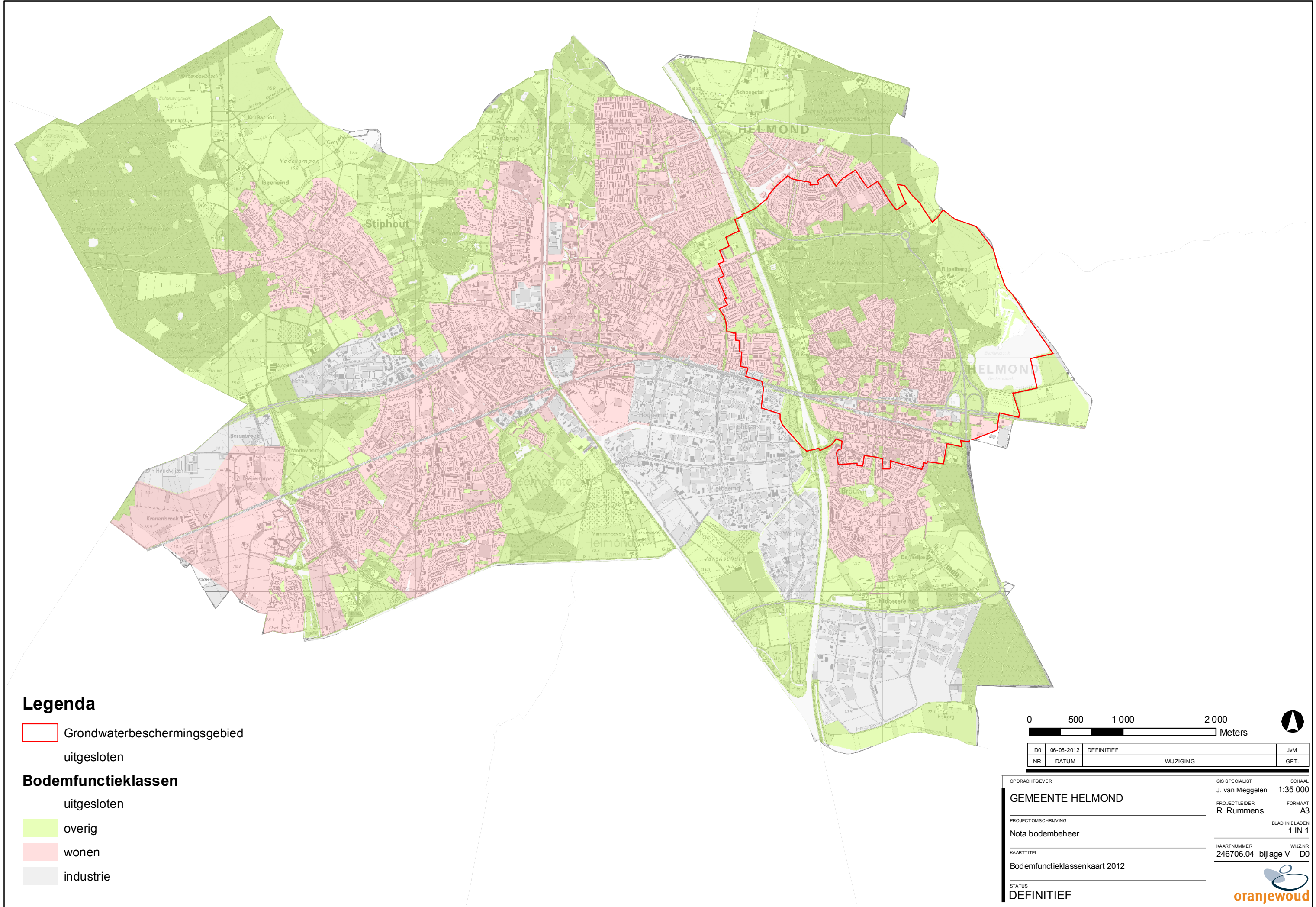
OPDRACHTGEVER	GIS SPECIALIST	SCHAAL
GEMEENTE HELMOND	J. van Meggelen	1:35 000
PROJECTOMSCHRIVING	PROJECTLEIDER	FORMAAT
Nota bodembeheer	R. Rummens	A3
KAARTTITEL	KAARTNUMMER	WIJZNR
Gebiedsspecifieke toepassingskaart	246706.04 bijlage I	D0
STATUS	DEFINITIEF	

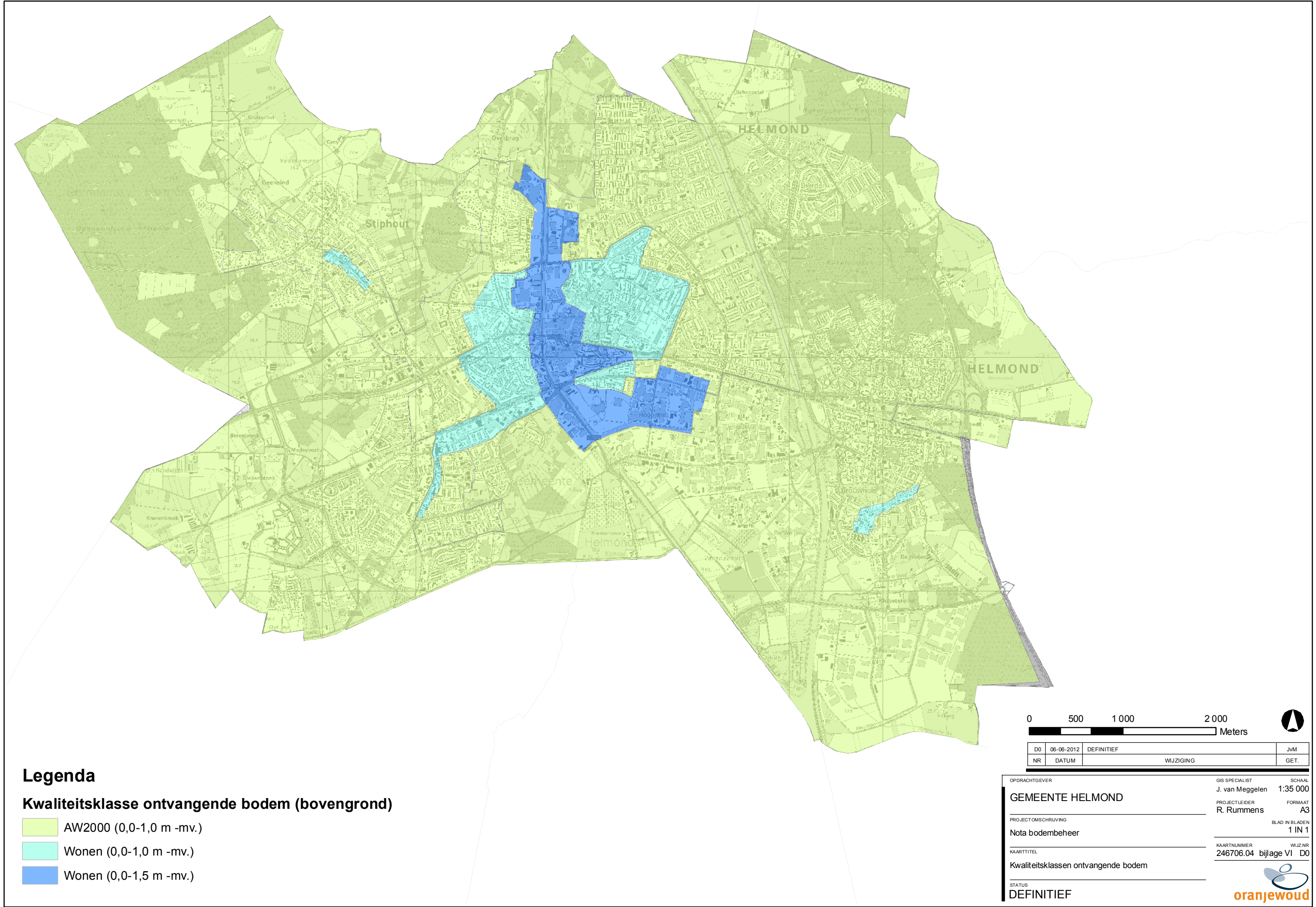

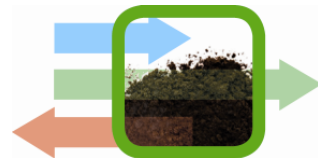

Bijlage 1: Wettelijk kader en generieke toepassingseisen

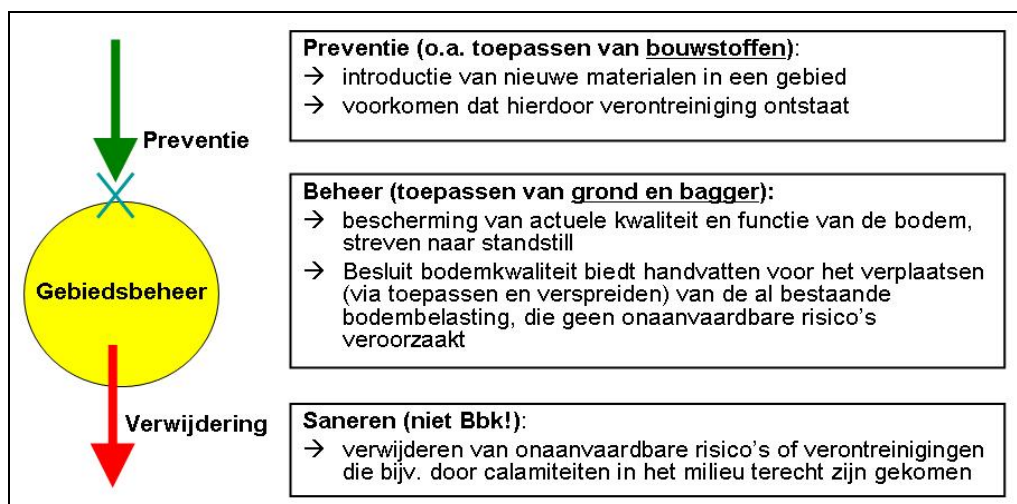
1.1 Het Besluit bodemkwaliteit

In juli 2008 is het Besluit bodemkwaliteit in werking getreden voor het op landbodembodem toepassen van grond, baggerspecie en bouwstoffen. Uitgangspunt bij het toepassen van partijen grond en baggerspecie is dat deze definitief onderdeel gaan uitmaken van de bodem (een zogenoemde bodemtoepassing). Er wordt ook wel gesproken over het 'beheer van grondstromen', oftewel het op die plaats toepassen van grond (of baggerspecie) waar dit geen risico's oplevert voor enerzijds de actuele bodemkwaliteit ter plaatse (standstill-principe) en anderzijds de functie die de bodem heeft.

Met de actuele bodemkwaliteit wordt de diffuse bodemkwaliteit bedoeld, ook wel achtergrondkwaliteit genoemd. Deze diffuse bodemkwaliteit is kenmerkend voor een bepaald gebied en is niet gerelateerd aan een specifieke en herkenbare bron zoals in het geval van puntverontreinigingen. Voor deze laatste vorm van verontreinigingen blijft het saneringsbeleid van kracht (Wet bodembescherming voor de landbodembodem en de Waterwet voor de waterbodembodem).

Bij het (opnieuw) toepassen van bouwstoffen is het Besluit met name gericht op het voorkomen van een nieuwe bodemverontreiniging.

In figuur 1.1 is de positie van het Besluit bodemkwaliteit binnen het bodembeleid aangegeven.

Figuur 1.1: Positie van het Besluit bodemkwaliteit binnen het bodembeleid

Relatie met saneringsbeleid

In figuur 1.1 is aangegeven dat het Besluit bodemkwaliteit (Bbk) niet van toepassing is op het saneren van bodemverontreinigingen. Opgemerkt wordt echter dat de bodemfunctiekaart (zie het voorbeeld hiervan in kaartbijlage V) wel een rol speelt bij het saneringsbeleid. In de Circulaire bodemsanering is namelijk aangegeven dat wanneer er aanleiding is om te saneren, de standaardaanpak uitgaat van het functiegericht saneren. Dit betekent dat de bodemkwaliteit in de contactzone (bovengrond) in die mate moet worden hersteld dat wordt voldaan aan de bij de bodemfunctieklasse behorende maximale waarden.

Het bevoegd gezag voor de Wet bodembescherming gaat voor de terugsaneerwaarden, maar ook voor de milieuhygiënische kwaliteit van de leeflaag of aanvulgrond, daarom in eerste instantie uit van de voor het Besluit bodemkwaliteit geldende maximale waarden voor de bodemfunctieklasse Achtergrondwaarde (AW2000), wonen of industrie.

1.2 Tijdelijke uitname

Artikel 36 lid 3 van het Besluit bodemkwaliteit regelt de tijdelijke uitname van grond of baggerspecie. In dit artikel staat dat het tijdelijk verplaatsen of uit de toepassing wegnemen van grond of baggerspecie is toegestaan indien deze vervolgens, zonder te zijn bewerkt, op of nabij dezelfde plaats en onder dezelfde condities opnieuw in die toepassing wordt aangebracht.

Op of nabij dezelfde plaats is in het Besluit niet gedefinieerd als afstand. Aangezien lokale omstandigheden van invloed zijn, beoordeelt de gemeente per geval of sprake is van 'op of nabij'.

In het geval van tijdelijke uitname hoeft de milieuhygiënische kwaliteit van de ontvangende (water)bodem of van de terug te plaatsen grond of baggerspecie niet te worden aangetoond. Het is echter mogelijk dat er, op basis van andere wet- en regelgeving, toch een onderzoeksverplichting geldt. Een veel gebruikte handleiding bij het bepalen van zo'n eventuele verplichting is de CROW publicatie 132 'Werken in of met verontreinigde grond en verontreinigd (grond)water'. Wanneer uit deze onderzoeken blijkt dat sprake is van een verontreiniging, mag de grond of baggerspecie niet zomaar worden teruggeplaatst. Dit in verband met de zorgplicht van artikel 13 Wet bodembescherming. Deze zorgplicht, in relatie tot tijdelijke uitname, betekent feitelijk dat wanneer men aanwijzingen heeft (bijvoorbeeld op basis van bekende onderzoeksgegevens of zintuiglijke waarnemingen) dat met het terugplaatsen van tijdelijk uitgenomen grond of baggerspecie de milieuhygiënische kwaliteit van de (water)bodem, het grondwater of het oppervlaktewater zou kunnen verslechteren, er maatregelen dienen te worden getroffen om dit te voorkomen.

Naast het niet hoeven aantonen van de milieuhygiënische kwaliteit, hoeft het tijdelijk uitnemen, eventueel op de locatie opslaan en terugplaatsen van grond of baggerspecie ook niet te worden gemeld in het kader van het Besluit bodemkwaliteit.

1.3 Functionele en nuttige toepassing

Het toepassen van grond en baggerspecie als bodem is alleen toegestaan indien sprake is van een functionele en nuttige toepassing zoals bedoeld in respectievelijk artikel 5 en artikel 35 van het Besluit bodemkwaliteit. Hiermee wordt bedoeld dat het om een toepassing moet gaan in een hoedanigheid en hoeveelheid die nodig is voor het functioneren van de betreffende toepassing. In artikel 35 van het Besluit worden voorbeelden genoemd van wat onder een nuttige toepassing wordt verstaan. Aangezien een deel van deze toepassingen betrekking heeft op het toepassen in oppervlaktewater, zijn hieronder alleen de nuttige toepassingen weergegeven die zich binnen de gemeente Helmond (op landbodem) kunnen voordoen:

- bouw- en wegconstructies (wegen, spoorwegen en geluidswallen);
- ophoging van industrieterreinen, woningbouwlocaties en landbouw- en natuurgronden;
- afdekken van saneringslocaties;
- verspreiden van baggerspecie op het aan de watergang grenzende perceel;
- tijdelijke opslag van grond en baggerspecie (voorafgaand aan het toepassen hiervan).

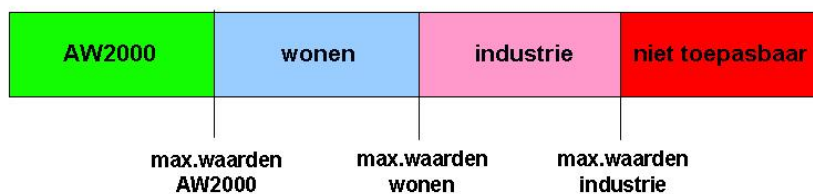
1.4 Generieke toepassingskader

Toepassen op landbodem

Indien geen gebiedsspecifiek beleid van toepassing is (zie hoofdstuk 2 van de beheernota) gelden de generieke regels uit het Besluit bodemkwaliteit. Dit generieke toepassingskader wordt beschreven in de artikelen 54 t/m 61 van het Besluit. Tevens is er landelijk beleid voor grootschalige toepassingen (toepassen van minimaal 5000 m³) en voor de tijdelijke opslag van grond en baggerspecie. De uitgangspunten van het generieke toepassingskader zijn:

- de milieuhygiënische kwaliteit van de toe te passen partij grond of baggerspecie moet geschikt zijn voor het gebruik van de ontvangende landbodem (de zogenoemde bodemfunctieklassen)
EN
- door het toepassen van de partij grond of baggerspecie mag de milieuhygiënische kwaliteit van de ontvangende bodem niet verslechteren.

Voor zowel een toe te passen partij grond of baggerspecie als voor de ontvangende bodem wordt onderscheid gemaakt in drie kwaliteitsklassen: AW2000¹, wonen en industrie. Deze klassen zijn weergegeven in figuur 1.2.

Figuur 1.2: Overzicht kwaliteitsklassen landbodem

Voor de maximale waarden van de klassen AW2000, wonen en industrie wordt uitgegaan van de normen in tabel 1 van bijlage B van de Regeling bodemkwaliteit.

Voor wat betreft het gebruik van de bodem heeft de gemeente Helmond een bodemfunctiekaart opgesteld (kaartbijlage V). Op deze functiekaart is het huidige (en toekomstige) gebruik van de bodem aangegeven, waarbij eveneens is uitgegaan van de bovengenoemde klassen AW2000 (landbouw/natuur), wonen en industrie.

Toepassen volgens het generieke kader betekent dat de toe te passen partij grond of baggerspecie moet worden getoetst aan zowel de kwaliteitklasse als de functieklassen van de ontvangende bodem.

De kwaliteit van de ontvangende bodem en de functie die deze bodem vervult vallen niet altijd in dezelfde klasse. Omdat voor beide sprake moet zijn van standstill, wordt de kwaliteitklasse van de toe te passen partij grond of baggerspecie bepaald door de strengste van de twee klassen.

¹ Dit zijn landelijk geldende achtergrondwaarden die de bovengrens aangeven voor wat in de dagelijkse praktijk 'schone grond' wordt genoemd. Deze achtergrondwaarden zijn vastgesteld op basis van gehalten zoals deze voorkomen in de bodem van natuur- en landbouwgronden.

In tabel 1.1 is van de diverse combinaties van kwaliteits- en functieklassen aangegeven wat dit betekent voor de kwaliteitsklasse van de toe te passen partij.

Functieklasse	Actuele bodemkwaliteit	Welke kwaliteit maximaal toepassen?
Landbouw/natuur	AW2000	AW2000
Landbouw/natuur	Wonen	AW2000
Landbouw/natuur	Industrie ²	AW2000
Wonen	AW2000	AW2000
Wonen	Wonen	Wonen
Wonen	Industrie	Wonen
Industrie	AW2000	AW2000
Industrie	Wonen	Wonen
Industrie	Industrie	Industrie

Tabel 1.1: Systematiek generiek toepassingskader

Toepassen in de ondergrond

De generieke toepassingskaart geeft alleen de vereiste (maximale) kwaliteitsklasse aan voor partijen grond of baggerspecie die op het maaiveld of in de bovengrond worden toegepast. Dit vanwege het feit dat dit de meest gangbare situatie is.

Het kan echter voorkomen dat een partij grond of baggerspecie in de ondergrond (vanaf 0,5m - mv.) wordt toegepast, bijvoorbeeld bij ontgravingsputten. In dat geval dient de toepasser zelf, aan de hand van zowel de functieklasse als de kwaliteitsklasse van de ontvangende bodem, de kwaliteitsklasse voor de toe te passen partij grond of baggerspecie te bepalen.

Uitgesloten gebieden

Van een aantal gebieden binnen de gemeente Helmond is de kwaliteitsklasse van de ontvangende landbodem niet bekend (zoals bijvoorbeeld ter plaatse van wegbermen) of mag de bodemkwaliteitskaart om een andere reden niet als bewijsmiddel worden gebruikt (zie paragraaf 4.1. van de beheernota). Dit betekent dat voor iedere partij grond of baggerspecie die op een dergelijke locatie (generiek) wordt toegepast, de toepassingskaart niet als uitgangspunt voor de vereiste kwaliteitsklasse kan worden gehanteerd.

Voor deze uitgesloten gebieden dient de toepasser zelf, aan de hand van tabel 1.1, de vereiste kwaliteitsklasse van de toe te passen partij grond of baggerspecie te bepalen. Hiervoor dient eerst de kwaliteitsklasse van de ontvangende bodem te worden vastgesteld en vervolgens dient van de vigerende bodemfunctieklassenkaart de functieklasse te worden afgelezen.

Wanneer de bodemkwaliteitsklasse en de functieklasse bekend zijn, kan aan de hand van tabel 1.1 worden bepaald welke kwaliteitsklasse grond of baggerspecie maximaal mag worden toegepast. Een betere (schonere) klasse toepassen mag natuurlijk ook. Hierbij wordt opgemerkt dat het toepassen van een partij grond of baggerspecie van de klasse AW2000 (= schone grond) is vrijgesteld van deze zogenaamde 'vergelijkbaarheidstoets'. Dit vanwege het feit dat deze kwaliteitsklasse vrij toepasbaar is.

² Binnen de gemeente Helmond komt de actuele bodemkwaliteit 'Industrie' niet voor. Binnen het generieke kader mag maximaal klasse 'Wonen' worden toegepast.

Verspreiden baggerspecie over aangrenzende percelen

Het op de kant verspreiden van baggerspecie is een activiteit waarvoor het waterschap het bevoegd gezag is in het kader van het Besluit bodemkwaliteit. Het is daarmee een activiteit die buiten de reikwijdte van deze bodembeheernota valt. Omdat het verspreiden op de kant wel voorkomt in Helmond, is er bewust voor gekozen om in de beheernota een korte toelichting op dit toetsingskader op te nemen.

Het verspreiden van baggerspecie is een andere activiteit dan het toepassen van baggerspecie. In deze laatste vorm is voor de gemeente Helmond gebiedsspecifiek beleid opgesteld.

Het verspreiden van baggerspecie over aangrenzende percelen is vastgelegd in artikel 35, lid f van het Besluit bodemkwaliteit:

‘verspreiden van baggerspecie uit een watergang over de aan de watergang grenzende percelen, met het oog op het herstellen of verbeteren van de aan de watergang grenzende percelen’.

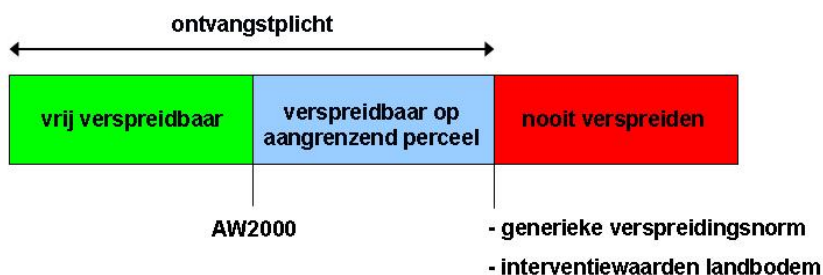
Opgemerkt wordt dat het hier beschreven toetsingskader niet geldt voor het verspreiden van baggerspecie afkomstig vanuit de omgeving van riooloverstorten (tot 250 meter aan weerszijden van de riooloverstort). Deze baggerspecie wordt als puntbron aangemerkt en dit valt buiten de reikwijdte van het Besluit.

Milieuhygiënische kwaliteit

Voordat baggerspecie op de aangrenzende percelen mag worden verspreid, is inzicht in de milieuhygiënische kwaliteit noodzakelijk. In paragraaf 4.2 van de beheernota zijn de milieuhygiënische verklaringen genoemd die hiervoor als bewijsmiddel kunnen worden gebruikt.

In de normstelling is rekening gehouden met de landbouwfunctie die de aangrenzende percelen over het algemeen hebben. De bovengrens voor de milieuhygiënische kwaliteit van baggerspecie die nog mag worden verspreid, is daarom gebaseerd op de zogenaamde msPAF-toets (msPAF = meer stoffen Potentieel Aangetaste Fractie van lagere organismen). In tabel 1 van bijlage B in de Regeling is aangegeven voor welke parameters de msPAF-toets moet worden uitgevoerd en voor welke stoffen 'normale' samenstellingswaarden gelden. Daarnaast mogen de in de baggerspecie gemeten gehalten de interventiewaarden voor landbodembodem niet overschrijden.

In figuur 1.3 is de normstelling voor verspreiding over aangrenzende percelen schematisch weergegeven.

Figuur 1.3: Normstelling verspreiden baggerspecie

Voorwaarden

Voor het verspreiden van baggerspecie over aangrenzende percelen gelden de volgende voorwaarden:

- voor baggerspecie waarvan de milieuhygiënische kwaliteit voldoet aan de generieke verspreidingsnorm geldt de ontvangstplicht;
- de baggerspecie mag tot aan de perceelsgrens worden verspreid;
- er hoeft niet te worden getoetst aan de kwaliteitsklasse of functieklasse van de ontvangende bodem;
- het verspreiden van baggerspecie hoeft niet te worden gemeld.

Acceptatieplicht

Het Besluit bodemkwaliteit geeft alleen de milieuhygiënische randvoorwaarden, met de bijbehorende reikwijdte, waarbinnen mag worden verspreid. Het Besluit staat verder los van de bevoegdheden, eigendomsverhoudingen en 'ontvangstplichten' die rondom het verspreiden van baggerspecie vanuit de Waterstaatswet in de Keur van waterschappen zijn geregeld.

1.5 Grootschalige bodemtoepassingen

Algemeen

Een grootschalige bodemtoepassing is een toepassing waarin een grote hoeveelheid grond of baggerspecie wordt toegepast. Zoals beschreven in de artikelen 62 t/m 64 van het Besluit bodemkwaliteit is de voorwaarde dat minimaal een volume van 5.000 m³ en een toepassingshoogte van 2 meter moet worden aangehouden.

Op grond van het gestelde in artikel 63 van het Besluit mogen, voor wat betreft het toepassen op landbodem, alleen de volgende toepassingen onder de noemer van een grootschalige toepassing worden gerealiseerd:

- toepassingen van grond en baggerspecie in bouw- en wegconstructies, waaronder wegen, spoorwegen en geluidswallen;
- toepassingen van grond en baggerspecie voor het afdekken van een saneringslocatie of een stortplaats, met het oog op het voorkomen van nadelige gevolgen voor de omgeving;
- toepassing van grond en baggerspecie in aanvullingen, waaronder de herinrichting en stabilisering van voormalige winplaatsen voor delfstoffen.

Omdat het niet is toegestaan dat de grootschalige bodemtoepassing definitief onderdeel gaat uitmaken van de bodem, kan bij ophogingen van industrieterreinen en woningbouwlocaties niet worden gekozen voor het toetsingskader van een grootschalige bodemtoepassing.

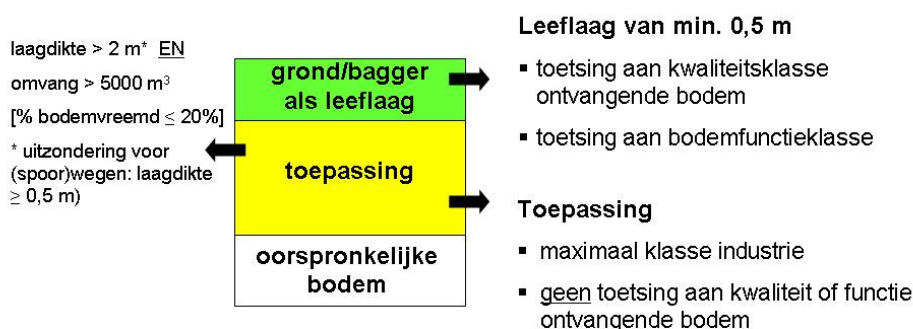
Criteria grootschalige bodemtoepassing

De partij grond of baggerspecie die in een grootschalige toepassing wordt verwerkt hoeft, in tegenstelling tot een generieke bodemtoepassing, niet te worden getoetst aan de kwaliteits- en functieklassen van de ontvangende bodem. Wel wordt een bovengrens gesteld aan de kwaliteitsklasse van de toe te passen partij grond of baggerspecie, namelijk maximaal klasse industrie.

Aangezien een partij met de kwaliteitsklasse industrie (of wonen) op een schonere bodem mag worden toegepast, moet worden voorkomen dat hierdoor de ontvangende bodem verontreinigd raakt. Vandaar dat aan de toe te passen partij grond of baggerspecie eisen worden gesteld aan de mate van uitloging die mag optreden (in de vorm van maximale emissiewaarden).

De grootschalige bodemtoepassing moet worden afgedekt met een leeflaag van grond of baggerspecie van tenminste 0,5 meter. Op deze leeflaag is wel het in hoofdstuk 2 van de beheernota beschreven generieke of gebiedsspecifieke kader van toepassing (het te hanteren kader is mede afhankelijk van de herkomstlocatie (binnen of buiten het beheergebied) van de grond of baggerspecie).

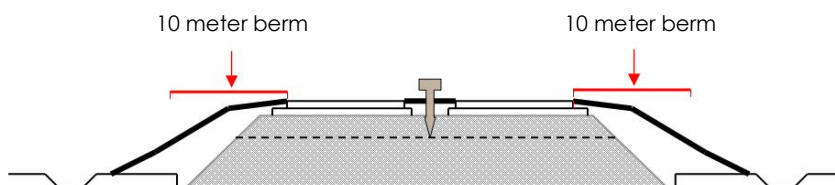
In figuur 1.4 is de grootschalige bodemtoepassing grafisch weergegeven.

Figuur 1.4: Grootschalige bodemtoepassing

Uitzonderingsgevallen

Voor Rijkswegen, provinciale wegen en spoorwegen, waarop een aaneengesloten laag bouwstoffen wordt toegepast, geldt een minimale toepassingshoogte van 0,5 meter. Daarnaast mag, voor de aanleg van de bermen of taluds, tot maximaal 10 m uit de weg, grond of baggerspecie van maximaal de kwaliteitsklasse industrie worden gebruikt (zie figuur 1.5).

Figuur 1.5: Uitzondering Rijkswegen, Provinciale wegen en spoorwegen

1.6 Tijdelijke opslag van grond en baggerspecie

Voor de tijdelijke opslag van grond en baggerspecie buiten inrichtingen gelden de eisen van het Besluit bodemkwaliteit. Onder de tijdelijke opslag van grond en baggerspecie wordt volgens het Besluit verstaan:

"De tijdelijke toepassing van grond/baggerspecie voorafgaand aan de definitieve nuttige toepassing."

In artikel 35 van het Besluit bodemkwaliteit (en in bijlage 1, paragraaf 1.3) is beschreven wat onder een nuttige toepassing wordt verstaan. De voorwaarden die het Besluit stelt aan de verschillende vormen van tijdelijke opslag op landbodem, zijn in tabel 1.2 opgenomen. Wanneer niet kan worden voldaan aan deze voorwaarden, dan is het Besluit bodemkwaliteit niet van toepassing en zal de opslag, wanneer deze langer dan 6 maanden duurt, binnen een inrichting moeten plaatsvinden.

Tabel 1.2: Overzicht tijdelijke opslag grond/baggerspecie op landbodem

Vorm van tijdelijke opslag	Voorwaarden van het Besluit bodemkwaliteit		
	Maximale duur van de opslag	Kwaliteitseisen	Meldingsplicht
Kortdurende opslag	6 maanden	Maximaal klasse Industrie	Ja
Tijdelijke opslag op landbodem	3 jaar	Kwaliteitsklasse partij grond/baggerspecie moet voldoen aan de kwaliteitsklasse van de onderliggende bodem.	Ja, met duur van de opslag en eindbestemming*
Weilanddepot ³ : opslag baggerspecie op aangrenzend perceel	3 jaar	Alleen baggerspecie die voldoet aan de generieke norm voor verspreiden op aangrenzende percelen.	Ja, met duur van de opslag en eindbestemming*
Opslag bij tijdelijke uitname	Looptijd van de werkzaamheden	-	Nee

* Het melden van de eindbestemming moet binnen 6 maanden plaatsvinden. Men heeft dus 6 maanden de tijd om een bestemming te zoeken.

In tabel 1.2 is aangegeven of er een meldingsplicht geldt voor de vorm van tijdelijke opslag. De procedure voor het melden is uitgewerkt in bijlage 3.

Opgemerkt wordt dat voorafgaand aan de tijdelijke opslag van grond of baggerspecie, naast een check op de milieuhygiënische eisen die vanuit het Besluit bodemkwaliteit worden gesteld, ook een toets op het bestemmingsplan en Algemene Plaatselijke Verordening dient plaats te vinden. Dit teneinde uit te kunnen sluiten dat de tijdelijke opslag overlast voor de omgeving oplevert (te denken valt aan geluid, geur, stof, etc.).

³ Vorm van tijdelijke opslag van baggerspecie op een perceel, grenzend aan de watergang van waaruit de baggerspecie is vrijgekomen, met als doel de baggerspecie te ontwateren en te laten rijpen alvorens het materiaal op dezelfde locatie of elders toe te passen.

Weilanddepots

Voor opslag van baggerspecie in weilanddepots geldt het toetsingskader voor het op de kant verspreiden van baggerspecie (zie paragraaf 1.4, verspreiden van baggerspecie op het aangrenzende perceel).

Een Watervergunning (WtW), voor bijvoorbeeld het op oppervlaktewater lozen van proceswater dat vrijkomt bij de baggeropslag, is niet noodzakelijk als de tijdelijke opslag voldoet aan de voorschriften van het Besluit bodemkwaliteit. Wel dient, in het kader van de zorgplicht (artikel 7 Besluit bodemkwaliteit), te worden voorkomen dat er nadelige gevolgen voor het oppervlaktewater optreden.

Bijlage 2: Procedures en meldingen

De gemeente Helmond is bevoegd gezag voor het Besluit bodemkwaliteit. In dat kader ontvangt, beoordeelt en registreert de gemeente de meldingen en verzorgt zij het toezicht op en de handhaving van het op landbodem toepassen van partijen grond of baggerspecie. Deze taken zijn in de volgende paragrafen toegelicht.

2.1 Melding

2.1.1 Wanneer melden

Op grond van artikel 42 van het Besluit bodemkwaliteit moeten alle toepassingen van grond en baggerspecie worden gemeld, met uitzondering van:

- het toepassen van minder dan 50 m³ schone grond en baggerspecie (klasse AW2000);
- het verspreiden van baggerspecie op het aangrenzend perceel;
- het toepassen van grond en baggerspecie door particulieren (behalve wanneer de werkzaamheden worden uitbesteedt aan een aannemer, in dat geval moet wel een melding worden ingediend);
- het verplaatsen van grond of baggerspecie binnen één landbouwbedrijf (de grond/baggerspecie moet in dat geval wel afkomstig zijn van een binnen hetzelfde landbouwbedrijf gelegen perceel waarop een vergelijkbaar gewas wordt geteeld).

Voor het toepassen van grond en baggerspecie in hoeveelheden vanaf 50 m³ moet eenmalig de toepassingslocatie worden gemeld.

2.1.2 Meldingstermijn en loket

Degene die grond of baggerspecie gaat toepassen, moet dit tenminste vijf werkdagen van te voren melden, bij voorkeur digitaal, via het Meldpunt bodemkwaliteit (<http://meldpuntbodemkwaliteit.agentschapnl.nl>). Het meldpunt stuurt de melding vervolgens ter beoordeling door naar het betreffende bevoegde gezag.

Op de website van het meldpunt zijn de meldingsformulieren te vinden alsmede informatie over welke gegevens bij de melding moeten worden gevoegd. Men kan bij het meldpunt ook terecht voor vragen over het invullen van de meldingsformulieren of het aanvragen van een account om digitaal te kunnen melden.

Indien er onduidelijkheden of twijfels bestaan over het op een locatie mogen toepassen van een bepaalde partij, kan contact worden opgenomen met de bodemambtenaar van de gemeente.

2.1.3 Beoordeling

De gemeente toetst de voorgenomen toepassing, en de eventueel bijgeleverde stukken, aan het Besluit bodemkwaliteit en onderliggende bodembeheernota. Hierbij wordt in ieder geval nagegaan of:

- het meldingsformulier volledig is ingevuld en of de benodigde bewijsmiddelen zijn bijgevoegd (dus of de melding ontvankelijk is);
- de werkzaamheden onder het juiste toepassingskader zijn aangemeld;
- terecht van de bodemkwaliteitskaart als bewijsmiddel gebruik wordt gemaakt;

- op basis van de verstrekte informatie redelijkerwijs kan worden aangenomen dat er inderdaad geen sprake is van bijzondere omstandigheden of onverwachte situaties ('toets herkomst'; zie paragraaf 4.1.1 van de beheernota);
- de aangeleverde bewijsmiddelen acceptabel en voldoende zijn;
- de eindconclusie over de toepasbaarheid van de partij grond of baggerspecie juist is.

Indien de melding en/of de bijgeleverde gegevens naar het oordeel van de gemeente onduidelijk, onvolledig of anderszins niet toereikend zijn, zullen door de gemeente nadere gegevens van de melder worden verlangd. Dit verzoek kan telefonisch, per e-mail of per brief plaatsvinden.

Door de melder kan in principe vijf werkdagen na het melden met de werkzaamheden worden aangevangen. De gemeente neemt namelijk geen formeel besluit op de melding. Een toepasser kan zich niet beroepen op het uitblijven van een reactie van de gemeente op een melding. De toepasser is en blijft namelijk zelf verantwoordelijk voor het voldoen aan de vereisten van het Besluit bodemkwaliteit.

2.1.4 Registratie

Een goede registratie van meldingen is van belang voor het toezicht op het toepassen van grond en baggerspecie. De digitaal ingediende meldingen worden automatisch geregistreerd onder het account dat iedere gemeente heeft bij het Meldpunt bodemkwaliteit. De meldingen worden aansluitend door de gemeente toegevoegd aan het betreffende dossier.

2.2 Toezicht en handhaving

2.2.1 Pro-actieve handhaving

De melding geeft de gemeente de mogelijkheid om te verifiëren of de toe te passen partij en de voorgenomen toepassing voldoen aan de vereisten van het Besluit bodemkwaliteit. Zoals hiervoor beschreven in paragraaf 2.1.3 worden door de gemeente bij de melder aanvullende gegevens opgevraagd indien de melding en/of de bijgeleverde gegevens onduidelijk, onvolledig of anderszins niet toereikend zijn.

2.2.2 Actieve handhaving

Een deel van de gemelde toepassingen wordt in het veld gecontroleerd. Hierbij wordt onder andere aandacht besteedt aan:

- Komt de toepassingslocatie overeen met wat in de melding is aangegeven?
- Komt het toegepaste volume overeen met de melding?
- Komt het toegepaste materiaal overeen met wat is gemeld?

Om het toepassen (hergebruik) van grond en baggerspecie op zorgvuldige wijze te kunnen laten plaatsvinden, alsmede het toezicht hierop te vereenvoudigen, gelden een aantal procedurele voorschriften:

- Indien de uitvoeringsdatum ten tijde van de melding nog niet kon worden aangegeven, dient de gemeente uiterlijk vijf werkdagen vóór aanvang van de werkzaamheden op de hoogte te worden gesteld.
- De eigenaar of erfpachter van de locatie waarop de toepassing plaatsvindt dient tijdens de uitvoering van de werkzaamheden een kopie van het meldingsformulier, en de bijbehorende ontvangstbevestiging van de gemeente, aan een toezichthoudend ambtenaar te kunnen overleggen.
- De uitvoerder van het project dient de voor de aan te voeren c.q. toe te passen partij grond of baggerspecie relevante bewijsmiddelen te kunnen overleggen.
- Afwijkingen van de oorspronkelijke melding dienen terstond te worden gemeld.

- Wanneer tijdens de uitvoering van het grondverzet uit zintuiglijke waarnemingen blijkt dat de grond of baggerspecie mogelijk is verontreinigd, mag deze grond/baggerspecie niet zonder nader onderzoek of nadere bewerking worden hergebruikt. Indien een dergelijke waarneming wordt gedaan, dient de grond/baggerspecie in depot te worden gezet en dient contact te worden opgenomen met de gemeente.

Als blijkt dat de toepassing niet overeenkomt met de melding zullen de toezichthouders er op toezien dat de ongewenste situatie ongedaan wordt gemaakt. Hierbij zal gebruik worden gemaakt van de beschikbare wettelijke hulpmiddelen.

Afhankelijk van de geconstateerde tekortkoming, zal melding worden gedaan bij het toezichtloket Bodem (= Bodemsignaal) van de Inspectie Leefomgeving en Transport (<http://meldingen.vrominspectie.nl/melding-bodemsignaal.html>).

Naast gerichte inspecties in relatie tot gemelde toepassingen, worden door de toezichthouders surveillances uitgevoerd teneinde te controleren op niet gemelde toepassingen van grond en baggerspecie.

2.2.3 Post-actieve handhaving

Tot slot is het mogelijk om handhavend op te treden door het uitvoeren van een handhavingsonderzoek. Indien het noodzakelijk wordt geacht om tot monsterneming over te gaan, bijvoorbeeld wanneer wordt betwijfeld of de kwaliteit van de toegepaste partij grond of baggerspecie overeenkomt met de gemelde kwaliteit, moeten de bemonstering en het laboratoriumonderzoek plaatsvinden overeenkomstig het daarvoor van toepassing zijnde wettelijke kader (zie paragraaf 4.2 van de beheernota).

Daarnaast kan strafrechtelijk en/of bestuursrechtelijk worden opgetreden bij geconstateerde overtredingen. Wat hierbij bepalend is, is of sprake is van een aandachtspunt zoals beschreven in de HandhavingsUitvoeringsMethode Besluit bodemkwaliteit (HUM-Bbk)¹. Deze HUM-Bbk is bedoeld om alle handhavende overheidsinstanties, die toezicht houden in het kader van het Besluit Bodemkwaliteit, ondersteuning te bieden bij het signaleren, beëindigen, ongedaan maken of terugdraaien van een overtreding.

2.3 Transport

Voor het transport van (vrijkomende) grond en baggerspecie moet worden voldaan aan de Wegenverkeerswet, het Reglement verkeersregels en verkeerstekens en de wetgeving met betrekking tot het transporteren van afvalstoffen.

(Vrijkomende) grond of baggerspecie is in principe een afvalstof, tenzij door de eigenaar aantoonbaar voldoende garanties kunnen worden gegeven dat de betreffende partij binnen afzienbare tijd direct nuttig kan worden hergebruikt op een andere locatie.

¹ De HUM-Bbk is een uitgave van SenterNovem Bodem+ (tegenwoordig AgentschapNL), te downloaden via <http://www.agentschapnl.nl/onderwerp/handhaving-uitvoeringsmethode-besluit-bodemkwaliteit-hum-bbk>

In het geval van afvalstoffen dienen de volgende documenten bij het transport aanwezig te zijn:

1. een volledig ingevulde en ondertekende 'standaard begeleidingsbrief'
 - het vermelden van een afvalstroomnummer is afhankelijk van de bestemming (gaat de partij wel of niet naar een inrichting)
2. een gewaarmerkt kopie van het certificaat voor vervoer (NIWO: Nationale en Internationale Wegvervoer Organisatie)
3. een verwijzing naar kwaliteitsgegevens (deze kwaliteitsgegevens moeten op de locatie van herkomst of de locatie van toepassing aanwezig zijn).

Indien kan worden aangetoond dat de partij grond of baggerspecie op korte termijn wordt hergebruikt, dan wel rechtstreeks van een leverancier vandaan komt, zijn voor het transport de volgende documenten vereist:

1. een vrachtbrief in het kader van transportwetgeving (de eerdergenoemde begeleidingsbrief is ook als vrachtbrief te gebruiken);
2. een gewaarmerkt kopie van het certificaat voor vervoer (NIWO);
3. een verwijzing naar kwaliteitsgegevens.

Opgemerkt wordt dat voor wat betreft grond en baggerspecie het Besluit bodemkwaliteit alleen betrekking heeft op het toepassen hiervan. Derhalve is het bevoegd gezag voor het Besluit bodemkwaliteit niet bevoegd voor het uitvoeren van controles in het kader van transport(- of afvalstoffen)wetgeving. Het bevoegd gezag in relatie tot transport zijn de politie en de provincie. Daarnaast is de Inspectie Leefomgeving en Transport van het ministerie van Infrastructuur en Milieu eerstverantwoordelijke voor ketentoezicht in relatie tot het Besluit bodemkwaliteit.

Wel mag een toezichthouder van de gemeente die transporten controleren die gerelateerd zijn aan een toepassing conform het Besluit bodemkwaliteit. Bij het controleren van transporten is samenwerking met de provincie of de politie echter altijd aan te bevelen.

GEGEVENS HERKOMSTLOCATIE	
Adres	
Postcode en plaats	HELMOND
Kadastrale gegevens	gemeente: sectie: nummer:
Naam eigenaar	
Adres eigenaar	
Postcode en plaats	
Telefoonnummer	()
Locatiecode Bodeminformatiesysteem	AA07940
Diepte ontgraving	m -mv.
Kwaliteitsklasse volgens bodemkwaliteitskaart (ontgravingskaart)	☐ AW2000 (0-1.0 m-mv) ☐ Wonen (0-1,0 m-mv) ☐ Wonen (0-1.5 m-mv) ☐ AW2000 (1,0-3,0 m-mv) ☐ AW2000 (1,5-3,0 m-mv)
Type vrijkomende grond	☐ zand ☐ zwarte grond ☐ klei ☐ klei ☐ veen ☐ anders, namelijk
Bijmengingen aanwezig?	☐ nee ☐ ja, namelijk ☐ puin ☐ slakken / sintels ☐ plastic, glas ☐ anders, namelijk
Visueel asbest waargenomen?	☐ nee ☐ ja
Heeft de grond een afwijkende kleur, geur of samenstelling?	☐ nee ☐ ja, namelijk
Is de grond afkomstig uit een wegberm/wegcunet?	☐ nee ☐ ja zo ja, neem contact op met het bevoegd gezag. Aan hergebruik van bermengrond worden namelijk specifieke voorwaarden gesteld.

HISTORISCH ONDERZOEK HERKOMSTLOCATIE	
Historisch onderzoek uitgevoerd door	milieuvadviser: kenmerk advies: datum
Wat is het huidige gebruik van de locatie?	
Wat is het voormalig gebruik van de locatie?	
Is op de locatie sprake van een (vermoedelijk) geval van bodemverontreiniging?	☐ geen Wbb-locatie ☐ Wbb-locatie, niet-ernstig ☐ Wbb-locatie, ernstig
Is het bodeminformatiesysteem (BIS) van de gemeente geraadpleegd?	☐ nee ☐ ja zo ja, evt. bijzonderheden:

HISTORISCH ONDERZOEK HERKOMSTLOCATIE (vervolg)

Is het historisch bodem bestand (HBB) van de gemeente geraadpleegd?	☐ nee ☐ ja zo ja, evt. bijzonderheden:
Is er op de locatie een bedrijf gevestigd (geweest)?	☐ nee ☐ ja, namelijk
Is/zijn er op de locatie gedempte sloten aanwezig?	☐ nee ☐ ja zo ja, dan locatie aangeven op tekening
Zijn er op de locatie opslagtanks en/of leidingen voor vloeibare brandstof aanwezig (geweest)?	☐ nee ☐ ja zo ja, dan locatie aangeven op tekening
Hebben er calamiteiten, morsingen of lekkages van vloeistoffen plaatsgehad?	☐ nee ☐ ja zo ja, dan locatie aangeven op tekening
Is de locatie in het verleden opgehoogd?	☐ nee ☐ ja, met zo ja, dan locatie aangeven op tekening
Zijn er opstallen met asbesthoudend materiaal aanwezig of gesloopt of is er in het verleden asbesthoudend materiaal aanwezig geweest?	☐ nee ☐ ja zo ja, dan locatie aangeven op tekening
Is op de locatie bodemonderzoek verricht?	☐ nee ☐ ja zo ja, dan bodemonderzoek bijvoegen
Is op de locatie een verharding aanwezig?	☐ nee ☐ ja, namelijk ☐ tegels/klinkers ☐ beton ☐ asfalt ☐ puin/slakken ☐ anders, namelijk
Vinden er op naastgelegen percelen activiteiten plaats (of hebben plaatsgevonden) die tot bodemverontreiniging op de herkomstlocatie kunnen leiden?	☐ nee ☐ ja, namelijk
Is er andere informatie beschikbaar met betrekking tot mogelijke bodemverontreiniging?	☐ nee ☐ ja, namelijk

Bijlagen:

- ☐ locatietekening, kenmerk
- ☐ anders, namelijk

Eventuele opmerking(en)

Ondertekening melder

Naam:

Datum:

Handtekening: